

ФЛАШ
ГОРДОН

ВЕЛИКИ ГОРДОН И ЗИНО У РАКЕТНОМ БАЛЕТУ!

ВИДЕЉЕМО КО ИМА ВИШЕ НЕРАВА!

СВЕ МИ СЕ ЧИНИ ДА ТО НЕЋЕ БИТИ ЗИНО!

ПРИХВАТИ СЕ КОМАНДНЕ ПАЛИЦЕ, СТАРИ! ЈА КРЕКЕМ!

ТО ЈЕ ДЕЧЈЕ ЗАДИРКИВАЊЕ, ЗИНО! ПРОЛЕТЕО СИ ИЗНАД МЕНЕ ЧИТАВ МЕТАР!

У РЕДУ, ЗИНО! СА Д ЈЕ МОЈ РЕД!

НЕ УЗМИМИ! ЛУПОРЕЉУЖЕМ НАШЕ БРЗИНЕ! НЕКА ТИ НЕ ЗАДРУТИ РУКА!...

... ИНАЧЕ ЋЕ ТИ ОВО БИТИ ПОСЛЕДЊИ РАКЕТНИ ПЛЕС!

ОХО! ОВО ДОСАД НИСАМ ВИДЕО! РАКЕТЕ ИМ СЕ ГОТОВО ДОДИРУЈУ!

ДРЖИ ДОБРО УПРАВЉАЧ, ЗИНО! ОВО ЈЕ ИГРАТС ПРИЈОУБЉИВАЊЕМ... РАКЕТА, ДОДУШЕ!

КАКО СИ, НЕУСТРАШИВИ? ЧИНИ МИ СЕ ДА ЧУЈЕМ КАКО ТЕШКО ДИШЕШ? ХРАБРО МЛАДИЉУ...

ТРЕБА ЖИВЕТИ БРЗО И СРГАТИ У ОПАСНОСТ... ТАКО СИ МИ БАРТИ РЕКАО, ЗИНО... ИДЕМ У ЛУПИНГ! ПРАТИ МЕ... ИНАЧЕ ЈЕ СА ОБОЈЦИМ СВРШЕНО!

ПОСЛУШАО САМ ТЕ, ЗИНО... ХАЈДЕ ДА ЖИВИМО ОПАСНО... ЗАТО ПРАТИ СВАКИ МОЈ МАНЕВАР...

ШТА ТО РАДИШ, ГОРДОНЕ?

БУДИ ПРИСЕБАН! ЈЕДАН ТВОЈ ПОГРЕШАН ПОТЕЗ И НЕЋЕ НАС БИТИ!

ХОЋЕШ ЛИ УМУКНУТИ, ГОРДОНЕ?

ШТА ЈЕ ЗИНО? ИЗДАЈУ ТЕ НЕРВИ?

КРОЗ
ВЕКОВЕ

ПОНОСНИ
АМБАСАДОР

Палата „Пауис“, резиденција француског амбасадора у Лондону, изгорела је до темеља 1684. године. Иако је имао право да тражи накнаду за уништenu зграду и покуштво, ам-

басадор је одбио да то учини јер је сматрао да би такви вахтевом умањно углед земље коју представља.

ГАЗЕТА ЗА НОВОСТИ

Када су се у Европи први пут појавиле новине, оне нису продаване појединачно, већ су чланци и вести из њих биле читани наглас на улицама и трговима а од оних који су слушали убиран је прилог у новцу. За слушање новина у Венецији је у 16. веку наплаћивано од сваког присутног по један метални новчић зван газета. Отада је реч „газета“ постала си ноним за новине и у том значењу задржала се и до данас у многим језицима.

ПРВА ВОЗАЧКА
ДОЗВОЛА

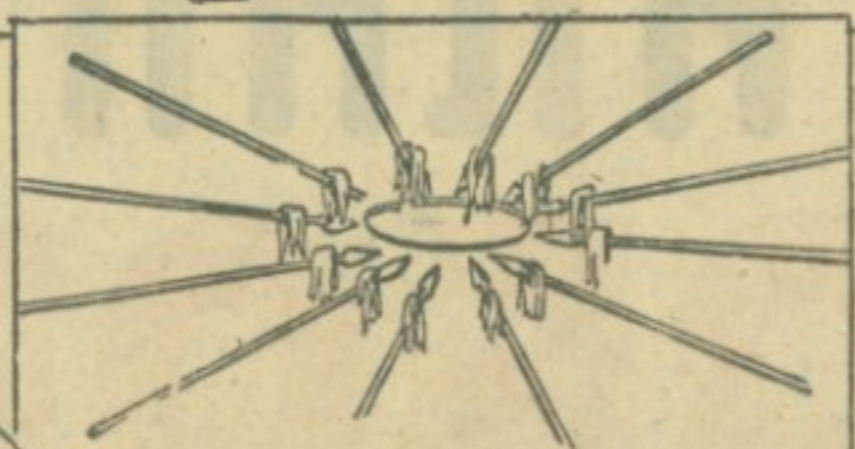
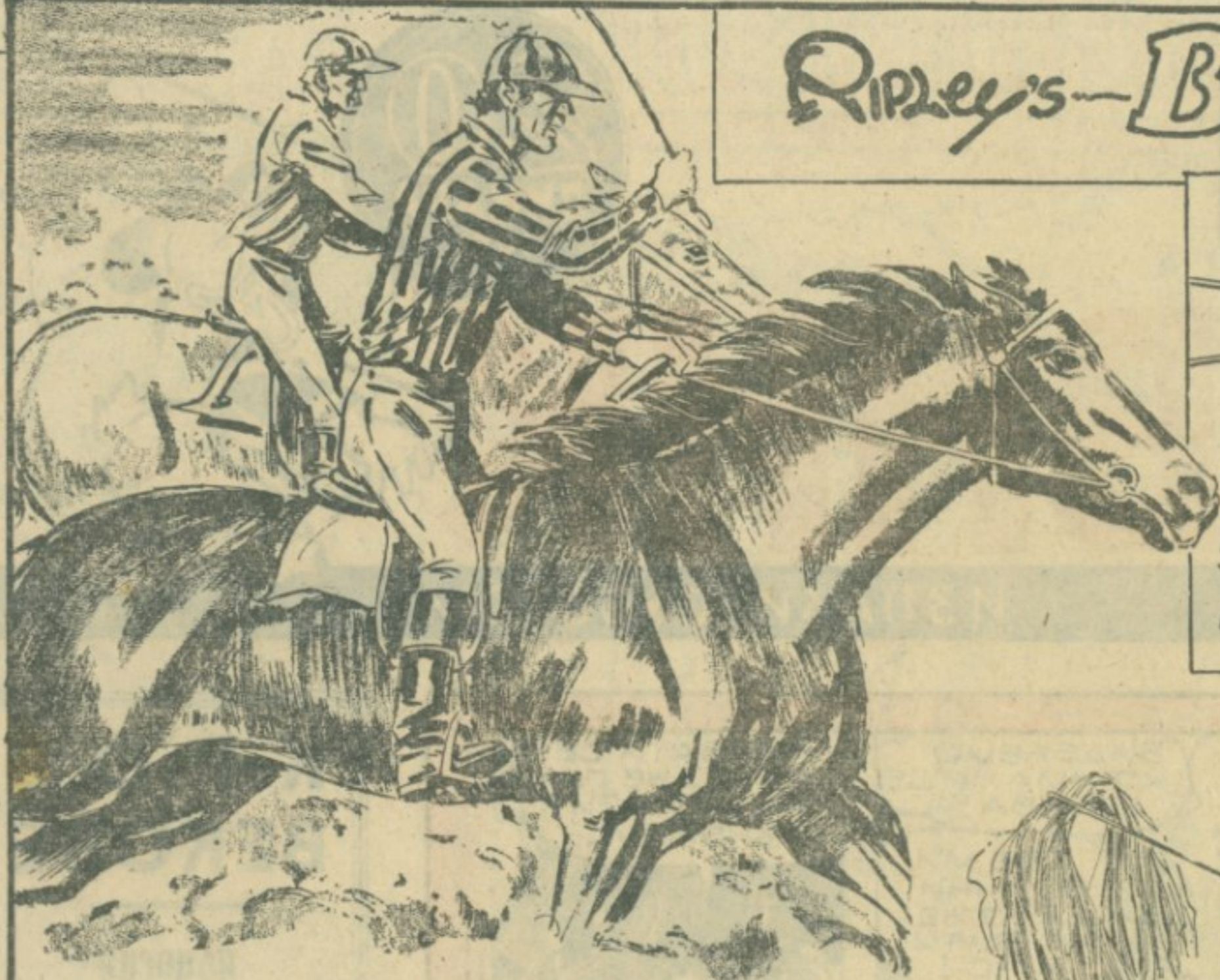
Крајем маја 1902. године, шведски фабрикант Алфред Хан из Ереброа добио је возачку дозволу за „квдрицикл“ марке „Дион“. У дозволи, коју је издала градска општина, писало је да се во-

зило не сме употребљавати када су у Ереброу пијачни дани и због тога више света на улицама. Ханова дозволу сматра се за прву возачку дозволу у историји саобраћаја.

У ОВОМ БРОЈУ: Песма са грбешта слободе. Бошичели. Свећ у сјајностици. Тајне »Еребуса« и »Терора«. Трајери белих јустициња. Резултати конкурса из математике. Вести са свих страна

Ripley's — Веровати или не!

12 МАЛХ КОПАЉА

КОЈА ЈЕ ПРЕ 135 ГОДИНА ИЗ ОБЕСИ ЗАБОЛО 12 ВОЈНИКА У ТАВАНИЦУ ЈЕДНЕ КУКЕ У БИЛИНГХЕРТУ (ЕНГЛЕСКА) И ДАНАС СТОЈЕ НА ИСТОМ МЕСТУ!

НАЈУСАМЉЕНИЈИ ВЛАДАР НА СВЕТУ

ВЛАДАР ОБЛАСТИ КАФЕ, У АФРИЦИ, ЈЕДИНИ У КРАЉЕВИНИ СМЕО ЈЕ ДА НОСИ ОДЕЛУ ЗЕЛЕНЕ БОЈЕ, СЕМ ЊЕГОВИХ ДВОРАНА, КОЈИ СУ ГА СВАКОДНЕВНО ХРАНИЛИ, ВЛАДАРА НИКО НИЈЕ СМЕО ЧАК НИ ДА ВИДИ.

ПОШТО СЕ СМАТРАЛО ДА СУ ЊЕГОВЕ РУКЕ ОДРЕЖЕНЕ САМО ЗА РАТОВАЊЕ УВЕК ИХ ЈЕ ДРЖАО УВУЧЕНЕ У РУКАВЕ И НИЈЕ СМЕО ДА ИХ УПОТРЕБИ ЧАК НИ ДА ЊИМА УЗИМА ХРАНУ!

НЕОЧЕКИВАНА ПОБЕДА

У ЈЕДНОЈ ТРЦИ У ДОНКАСТРУ, У ЕНГЛЕСКОЈ, УЧЕСТВОВАО ЈЕ И КОЊ „ТИОДОР“ КОЈИ ЈЕ БИО ТОЛИКО ХРОМ ДА СУ ЊЕГОВИ ИЗГЛЕДИ НА ПОБЕДУ БИЛИ 5.000 ПРЕМА 1. ЦОКЕЈ ЏОН ЏЕКОН ПЛАКАО ЈЕ КАД МУ ЈЕ БИЛО ОДРЕШЕНО ДА ЈАШЕ ОВОГ КОЊА. „ТИОДОР“ ЈЕ МЕЂУТИМ ДОБИО НЕ САМО ОВУ ТРКУ, ВЕЋ И ТРКЕ У ЈОРКУ, МАНЧЕСТРУ И ЕДИНБУРГУ (1822)

© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved.

НА ГРБУ

ШПАНСКЕ ПРОВИНЦИЈЕ КВИПУЗКОА НАЛАЗЕ СЕ ЛИКОВИ 12 ТОГОВА ЗАПЛЕЊЕНИХ ОД ФРАНЦУЗА У ЈЕДНОЈ БИЦИ ВОЈЕНОЈ ПРЕ 450 ГОДИНА

ПАЛАТА - ЉУЉАШКА У МАНДАУ (ИНДИЈА)

ПАЛАТА СА КОСИМ СТУБОВИМА САГРАДИО ЈЕ У 15 ВЕКУ КРАЉ ГИЈАТ. ОН ЈЕ ПАТИО ОД ВРТОГЛАВИЦЕ И МОРАО ЈЕ ПО САВЕТУ СВОЈИХ ЛЕКАРА ДА СВАКОГ ДАНА ПРОВЕДЕ НА ЉУЉАШЦИ ПО НЕКОЛИКО САСОВА ГА ЈЕ ЖЕЛЕО ДА ИЗГЛЕДА ДА СЕ И ЧИТАВА ПАЛАТА С ЊИМ ЉУЉА.

НЕСХВАТЉИВИ ПРОПИС

„Аутомобилски клуб Пенсилванија САД“ звало се аутомобилско друштво основано 1901. године не у циљу унапређења аутомобилизма него, напротив, ради борбе против увођења моторних возила у саобраћај. Оснивачи и чланови овог клуба били су великим амерички фармери. Колики су били противници сведочи њихова „резолуција“ донесена на једном бурном састанку. Са више од стотину потписа она је била упућена Конгресу уз захтев да се овако ни.

Ево како су гласили неки параграфи:

3: Власницима моторних возила забрањује се да се недељом и празником возе својим аутомобилима. Сви фармери имају право да наоружани пушкама гоне аутомобилисте који својом бучном возњом и сирадом од бензина обесвећују недељни мир.

4: Највећу брзину од око 7,5 км на сат не сме да прекорачи ни један аутомобилиста.

6: Ако је аутомобилиста приморан да вози ноћу не сме да прекорачи ход пешака. Испред возила мора да иде човек са звоном. Моторно возило мора да буде снабдевано јасним, упадљивим светлом. С времена на време, нарочито пред раскрсницама аутомобилиста мора да се заустави и да паљењем ракетле упозори пролазнике на свој долазак.

9: Ако се коњи поплаше од аутомобила или ако он женама и деци улива страх, возач мора да заустави своја кола и одгурне их у јарак крај пута.

11: Пошто моторно возило усхићује једино грешне и покварене душе, аутомобилистима се мора наметнути допунска пореза од најмање 10 одсто његових бруто прихода или целокупног имања. Тај новац има да се подели америчким фармерима као накнада за претрпљено узбуђење, бриге и страх.

12: Аутомобилисти могу да се крећу једино путевима удаљеним од људског станишта најмање две миље. Кроз настањена места кола се морају гурати. Исто тако је забрањено због буке мотора возити поред пашњака.

15: Фармери „Аутомобилског клуба Пенсилванија САД“ имају право да поставе наоружане стражаре који ће кажњавати аутомобилисте ако не поштују прописе.

Ова резолуција није добила законску важност и прекрила ју је прашина. Захтеви постављени у њој изгледају данас, чак и оним још живим члановима овог необичног клуба, просто немогућни.

Саго палма, која расте у источној Индији, даје први плод тек после десет година и одмах затим угине.

Једно дрво у Венецуели даје сок који по укусу и изгледу потпуно личи на краљевско млеко.

Хавајска азбука има само 12 слова: пет уобичајених самогласника и сугласнике: Х, К, Л, М, Н, Р и W.

После ерупције вулкана Кракатау, један талас од ско-

Мале бесџи

ро 30 метара висине опловио је цео свет брзином која је достигала 800 миља на час.

У току последњих 75 година потрошња електричне енергије у свету удвостручала се просечно сваких 12 година.

Жирафа има у врату мање костију него било које друго створење укључујући и птице. У њеном врату има свега седам костију!

Само мало људи зна да, ка да се термометар нагло спусти у врелу воду — он за тренутак прво региструје нижу температуру.

Састављен је специјалан речник са више од 600 израза да би се дефинисали појмови и делови машина за рачунање.

ГОЛУБОВИ КОНТРОЛОРИ

Амерички научници који проучавају психологију животиња успели су да дресирају голубове за неке важне и веома одговорне послове: да постану контролори у фармацеутској индустрији, на пример. Тај посао — као што се могло видети на сајму у Ситлу у америчкој држави Вашингтон — изгледа овако: голуб контролише покретну траку. Кад наиђе неисправна, сувише мала или сувише велика, лоше обликована или умрљана таблета или капсула, он кључном дотакне сигнални контакт и „непримљени“ комад се аутоматски одбацује. Голуб може да научи да контролише и мале транзисторе као и друге електротехничке предмете и да одбацује дефектну робу.

ШЕЊЕР

Годишња производња

Живот је ипак веома слadak — ако судимо по количини шећера која се сваке године произведе у свету. Наиме, годишња светска производња шећера износи 47.000.000 тона. Замислите колика би се „глава“ могла начинити од толиког шећера. Више од половине ове количине добија се од шећерне трске, а остатак од шећерне репе. Сетите се ових бројки кад ујутру пружите руку да узмете кутију са шећером да бисте засладили или досладили своју белу кафу или млеко.

СВЕТ У СТАТИСТИЦИ

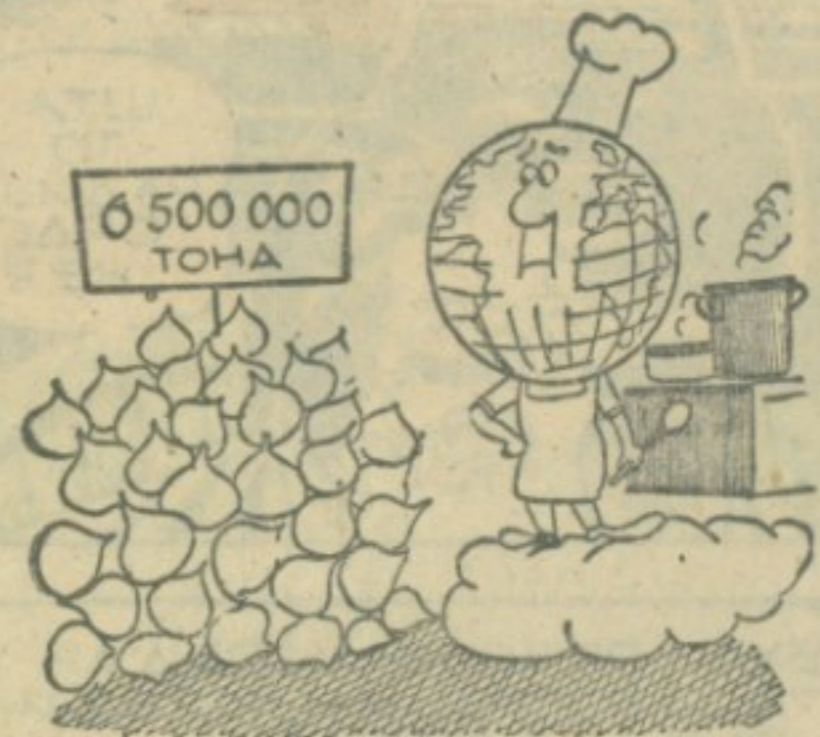
ЧАЈ + КАФА

Према последњим статистичким подацима од годишње жетве кафе могла би се малтене начинити читава планина која би била тешка 4.700.000 тона. Годишња потрошња чаја у свету знатно је мања од потрошње кафе — 910 тона — али је ипак огромна. Љубитељима кафе и чаја желимо: пријатно!

ЦРНИ ЛУК

Годишња производња

Да ли сте знали колика је годишња производња и потрошња црног лука? Хајде, погађајте! Вероватно сте убеђени да се у свету више произведе јабука или крушака него лука. Не, преварили сте се. Годишњи принос лука далеко премаши принос и јабука и крушака. Према статистичким подацима у свету се годишње произведе 6.500.000 тона црног лука. Зар вам већ од саме помисли на толику планину од лука не теку сузе на очи?

ТАЈНА «ЕРЕБУСА» И «ТЕРОРА»

Седмог априла 1851. године, једрењак са две катарке „Реновишен“ (обнова) напустио је ирску луку Лимерик и запловио Атлантским океаном. Капетан Каурд рачунао је да ће стићи у Канаду за петнаестак дана.

Али, већ после једне седмице једрењак се нашао у веома тешком положају. Лед! Бесконачни вид од огромних ледених брегова.

Ледене планине кретале су се са севера према броду. На палуби је владала паника. Капетан је бољестан лежао у својој кабини. Његовом помоћнику Симпсону била је то прва прекоокеанска пловидба и он је препун ужаса гледао у блиставу ледену пропаст.

Неки путници почели су већ да се моле. Али, у последњем тренутку крмнош је успео да нагло окрене кормиларски точак и ледена планина уз тресак и тутањ прошла је на неколико метара од левог бродског бока. У том тре-

нутку сви су зинули од запрепаштења: на врху плаве ледене санте налазила су се ледом окована два брода!

Бродови су били у добром стању. Боја им је била потпуно очувана, ужад и сва остала видљива опрема на палуби у добром стању.

Људи на палуби једрењака „Реновишен“ осетили су прави ужас док су посматрали тајанствене бродове које је ледени брег односио са собом.

Први помоћник капетана показао се правом кукавицом. Он чак није ни покушао да авеињске бродове осмотри из веће близине и дозволио је да сведоци једне од највећих поморских загонетки 19. столећа отплове у неизвесност.

Године 1845. за експедицију арктичког истраживача сер Џона Франклина било је у Лондону одабрано 229 морнара и 15 официра и била су опремљена

два изврсна брода: „Терор“ и „Еребус“. Уверени да ће им северозападни пролаз открити своје тајне, морнари су почели своју пловидбу од ушћа Темзе

У почетку одсуство сваких вести о сер Франклиновој експедицији није никог чудило. Али, прошле су две године а о њој се и даље није ништа чуло. У адмиралитет је стизало много предлога упућених од оних који су се бринули за судбину експедиције. Адмиралитет је одредио награду од 20.000 фунти стерлинга за веродостојне податке о Франклиновим бродовима. После тога 15 разних експедиција трагало је за њима по Леденом океану, али без успеха.

Године 1857. капетан Френсис Маклимток на путу из Абердина за Њуфаундленд послао је групу морнара да осмотри пирамиду од наслаганог камења која се дизала на леду крај рта Викторија. У уну-

трашности пирамиде морнари су нашли металну посуду и у њој поруку за првог лорда енглеског адмиралитета која је гласила:

„25. април 1848. године: Напустили смо бродове „Еребус“ и „Терор“ 22. априла које је у септембру 1847. лед сасвим оковао. Сер Џон Франклин умро је 11. јуна 1847... Ми крећемо сутра, 26. у правцу базена реке Фиш...“

Учесници Франклинове експедиције страдали су негде у леденој пустињи. Њихови гробови никад ни су били нађени.

Сасвим је вероватно да се међу огромним леденим бреговима који се образују у Леденом океану и Атлантском плоче на југ, нашао и онај који је на свом врху држао „заробљене“ напуштене бродове „Еребус“ и „Терор“. Сем морнара и путника са једрењака „Реновишен“, бродове поларног истраживача Франклина нико више никад није видео.

«ИСПРАВНА» УЗ АРХИМЕДОВУ БИОГРАФИЈУ

Своје цртеже древни Грци су извлачили по песку који је био насут у сандучић с плитким бочним страницама. Тај сандучић називан је абакус. Сандучић је по правилу постављан на сточић за који се налази научник или грађевинар.

Позната је легенда да је Архимед погинуо од руке римског легионера бранећи своје кругове које је, наводно, био исцртао на обалском песку.

Сачувана слика у мозаику из епохе Ренесансе која је била израђена као копија једног староримског мозаика, забележила је тренутак Архимедове смрти, али не на обали мора, већ у његовој кући. Архимед је седео за „даском за цртање“ — абакусом.

НАЈОПАСНИЈА ЗВЕР

На новој згради за мајмуне у Њујоршком зоолошком врту направљено је прозорче и изнад њега постављена табла са натписом: „Најопаснија звер на свету“. Сваки посетилац готово, радознао да је види, завири унутра и угледа сам себе у огледалу. На другој табли је написано објашњење: „Видели сте најопаснију звер света. Она је једина у стању да уништи све друге врсте животиња. Сад поседује чак и ту моћ да уништи сваки живот на земљи.“

У ЗАШТИТУ МАЧАНА

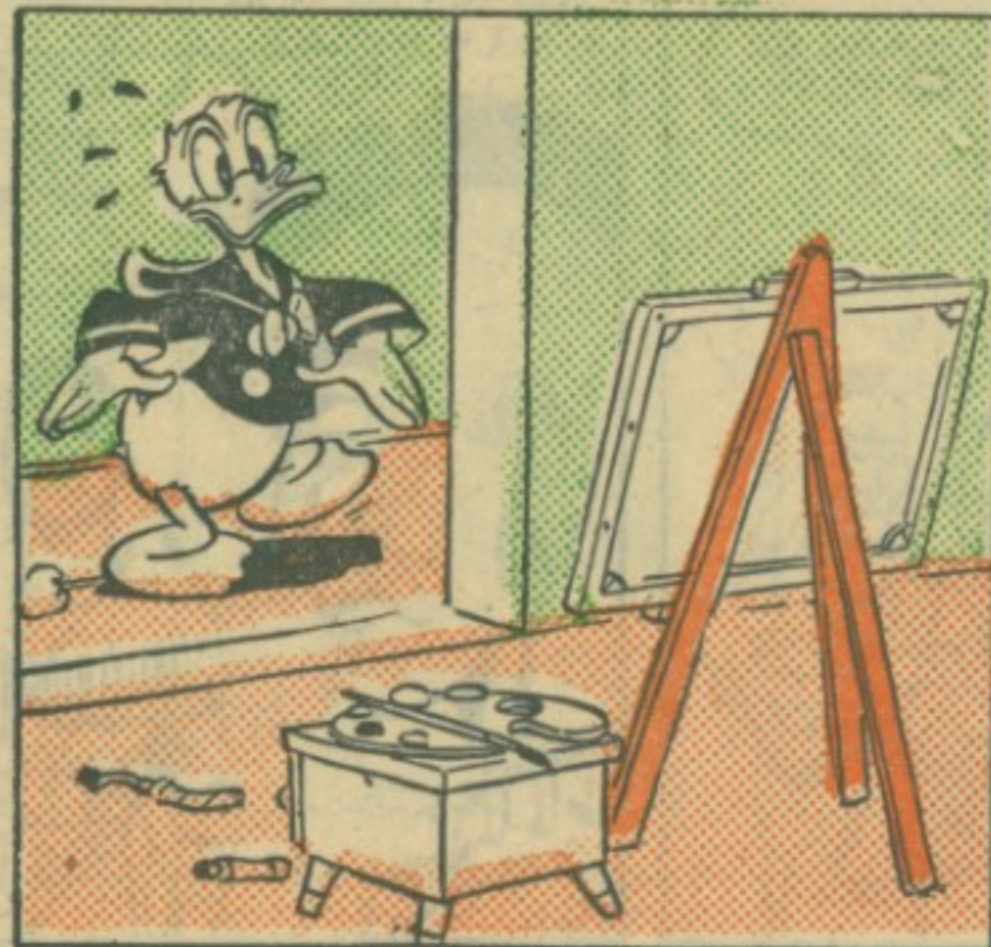
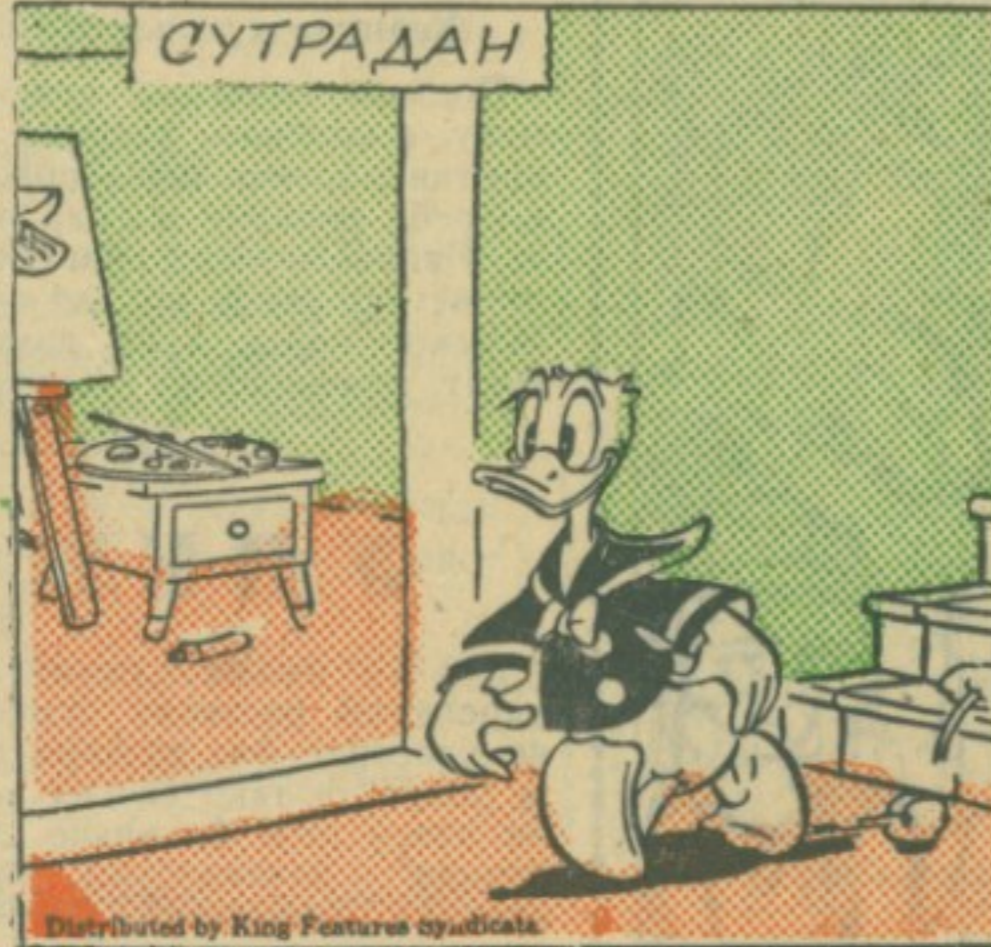
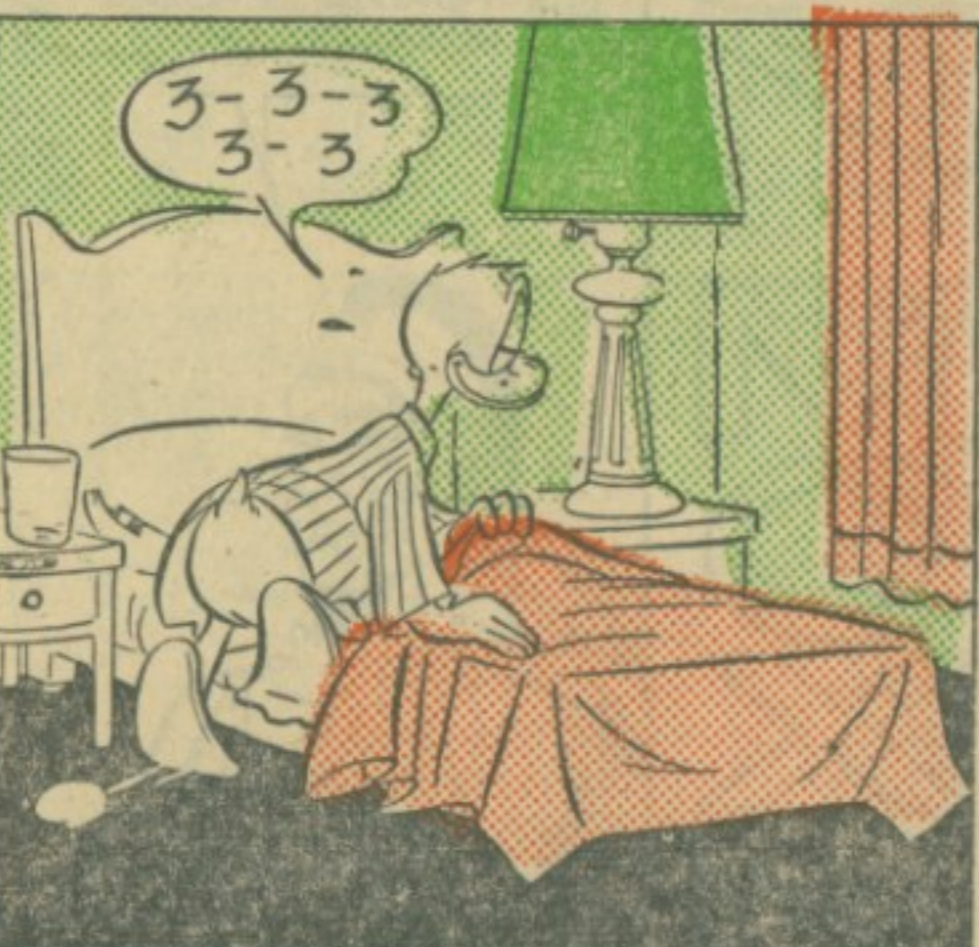
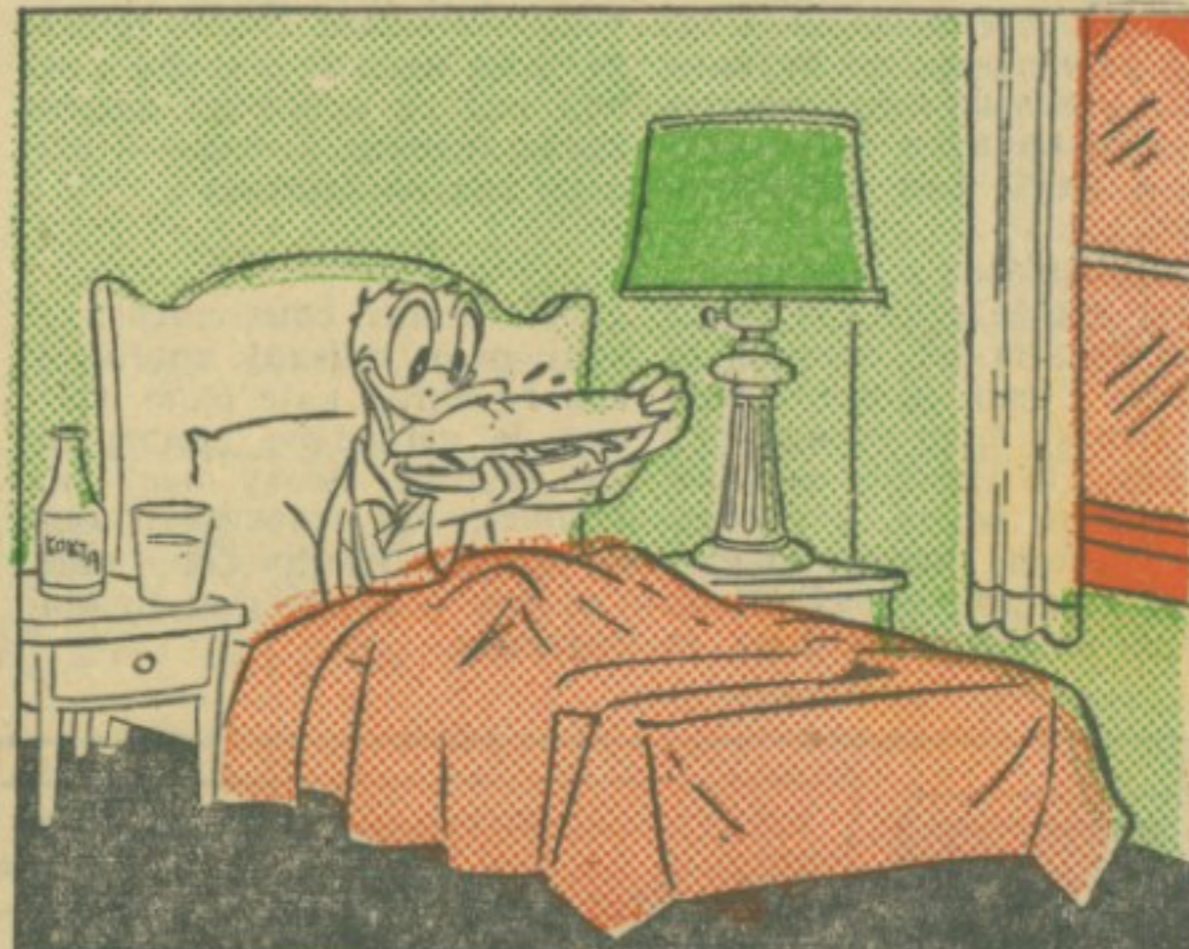
У Тихом океану постоји једно мало острво сиромашно становницима али још сиромашније мачкама. Ако неко од

острвљана убије мачку, несрећнику изричу тешку казну: да својом руком ухвати најмање 300 пацова и да као доказ поднесе властима њихове репове.

ТЕЗГА «ИЗВОЛИТЕ»

У једној новоотвореној трговини — самоуслузи у Њујорку роба стиже на покретној траци тако да купци не морају да иду од тезге до тезге: кад трака донесе испред њих робу коју желе они је једноставно узму.

ТРАПЕРИ БЕЛИХ ПУСТИЊА

Против морских коња ескимски ловци прво употребљавају харпуне а затим пушке. Дрвени харпун има врх начињен од зуба морског коња, а на другом крају надувану мешину од фокине коже

ДОК ЛОВЦИ ВАДЕ МОРСКОГ КОЊА, ДРУГИ, ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ, ДРЖЕ СПРЕМНЕ ХАРПУНЕ

Наступио је мај и дуга арктичка ноћ на Гренланду је прошла. Од ма лог насеља, у коме је живео чувени ловац Каивигарсуак, пружала се у бесконачност ледена пустиња. Док је насеље покривено снегом чамило у дугој поларној ноћи разговарао сам са неустрашивим траперима Ескимима.

Каивигарсуак је прокрстарио пет хиљада миља кроз снежне арктичке пределе и никад се није изгубио. Сада ме је запито да ли ћу поћи с њим у лов на морске коње. Таква се прилика ретко указује и зато сам прихватио одмах.

Приспели смо у центар села где нас је сачекала група од 13 Ескимима већ спремна за полазак. Сваки је носио харпун. Пси су били упрегнути у саонице. На једним се налазило повећи чамца, а у осталима шатори, храна, прибор за лов и четири кајака. Попео сам се на једне саонице са

Каивигарсуаком и увио се у топле фокине коже. Конвој се упутио ка Волстенхолмском Фјорду где су се могли наћи морски коњи.

После четворочасовног путовања зауставили смо се да скувамо чај и мало се одморимо. Затим су ускоро саонице опет почеле да клизе по углачаном леду блиставом као огледало. Низали су се пејзажи као у причама о вилинској земљи, прозирни, готово нестварни. Нисмо превалили ни неколико миља а испод нас се испречио високи ланац ледених брегова — „Велики зид на Арктику“.

Ледени зид

Погледом сам потражио крај овој леденој прегради, али га нигде није било. Сасвим је изгледало немогућно да запреге прећу овај зид створен од ледених громада великих као двоспратнице. Све очи окренуши се Каивигарсуаку.

— Морамо пустити псе да они сами пронађу пут — рече он. — Ледени зид је непробојан, а ако дуже останемо пред њим ослепећемо од блеска.

Ловци су повицима потерали псе. Тела снажних животиња су подрхтавала од напора. Саонице су почеле да одскачу од ледених громада. Уз огроман напор људи и запрега нашли смо се на врху, за тренутак само застали, а онда су саонице полетеле низ стрмину. „Велики зид на Арктику“ био је прећен.

Око осам часова увече зауставили смо се да направимо логор. Налазили смо се још далеко од места где се вода и лед састају, али да продужимо са овликим теретом на саоницима било је немогуће. У овим крајевима највећа опасност су поларни медведи и заслепујуће олује које дувају брзином од 150 миља на час.

Ујутру смо кренули даље. Пси су добро нахрањени и упрегнути по три или четири. Око шест часова смо приспели до ледене обале. Довукли смо чамца и кајаке. У непосредној близини налазио се јан ледени брег. Попели смо се на његов врх и Каивигарсуак је почео да осматра дурбином.

— Ооксу — Ооксу — узвикну он, а то на ескимском значи туљан.

Каивигарсуак отрча до великог чамца и из њега извуче мале саонице, обложене

крзном поларног медведа, да не би приликом клизања стварале шум. То су биле саонице-убице.

Усамљена санта

Туљан је био удаљен од нас преко две миље. Каивигарсуак узне пушку и пође брзо као вихор гурајући саонице испред себе. Када се приближио туљану, полегао је по саоницама да би се нечујно и невидљиво приближио животињи.

Кроз тишину наједном одјекну пуцањ. Туљан се извали на леђа, а ловац поче да нам маше руком да приђемо. За тили час велики сисар је био одран, разуђен и смештен у велики чамца, који је у ствари представљао једну малу фабрику за прераду убије тих животиња.

Четири кајака и велики чамца у коме смо били Каивигарсуак, осам Ескимима и ја, отиснули су се онда у потпуно мирно море. Када смо се приближили једној великој санти, Каивигарсуак се попе на њу и поче дурбином да осматра пучину. Наједном по трча броду вичући:

— Авус! Авус!

Дознао сам да је приметно три морска коња који су спавали на једној пловчеј санти. Ловци су се ужурбали. Веса су брзо али нечујно засекала воду и брод је полетео као стрела. Познато је да су морски коњи врло лаки на сан, и, ако се пробуде и склизну са санте, од лова ништа нема.

Када смо се приближили на неких 500 метара Каивигарсуак нареди онима у великом чамцу да престану да веслају

мешину од коже фоке. Када је морски коњ харпунован он одмах зарони у воду али му балон отежава пливање као да вуче терет од 100 килограма и зато се брзо замори. Харпун су дугим ужетом причвршћени за кајаке.

Оног тренутка кад су кљунови кајака додирнули ивицу санте, харпуни су као стреле полетели кроз ваздух. Рањени морски коњи су с напором настојали да се докопају воде. Успели су да зароне, али су се брзо опет појавили на површини.

На команду Каивигарсуака ловци у великом чамцу хитро завеслаше и одјекнуше пуцњом из пушака, неколико пута, чим се коњи појавише на површини. Морски коњи су сада све чешће изроњавали — што је био знак да су на измаку снаге. И пуцњи ускоро умукосе.

Највећи морски коњ био је убрзо извучен на палубу великог чамца. Тада су ми објаснили да Ескимима долазе до разних мекушаца који живе у мору — преко морског коња који копа по дну својим зубима, разбија љуштуре шкољки и гута њихову уну-

ПОСЛЕДЊИ МОХИКАНАЦ

НЕКОЛИКО РАТНИКА ПОХИТАЛО ЈЕ ДО ПЕЋИНЕ ГДЕ СУ НАШЛИ ВЕЗАНОГ МАГВУ И ДОВЕЛИ ГА НА САВЕТОВАЊЕ

ГДЕ СУ ЗАРОБЉЕНИЦИ? НЕКА УМУРИ!

ЗЛИ ДУХ ЗАСЛЕПИО НАМ ЈЕ ОЧИ И ЗАРОБЉЕНИЦИ СУ ПОБЕГЛИ!

ЗЛИ ДУХ! НЕ, ТО ЈЕ ОНАЈ БЕДОЛИКИ ПАД ОКО СОКОЛОВО!

СИГУРНО СУ ОТИШЛИ ДЕЛАВЕРЦИМА КОД КОЗИХ ЈЕ И МОЖА ЦРНОКОСА ДЕВОЈКА! ИДЕМ ПО ЊУ!

СА ГРУПОМ РАТНИКА МАГВА ЈЕ КРЕВНО УЛОГОР ДЕЛАВЕРЦА!

НЕКА ЈЕ МАГВА ДОБРО ДОШАО! ШТА ЖЕЛИ ОД НАС?

ТАКО ЈЕ!

МОЈИ РАТНИЦИ САНЈАЛИ СУ ДА ТРАГОВИ БЕДОЛИКИХ ВОДЕ УЛОГОР ДЕЛАВЕРЦА!

ДА ЛИ ЈЕ МОЈ БРАТ ИШИБАО ПСЕ!

МОЈЕ ПЛЕМЕ СВЕ ГОСТЕ ПОЗДРАВЉА ДОБРОДОШЉА ЛИЦОМ!

КАИВИГАРСУАК ДРЖИ ЗУБЕ УБИЈЕНОГ МОРСКОГ КОЊА, ВЕЛИКЕ КАО КЉОВЕ СЛОНА-ВЕВЕ.

и да у акцију ступе кајаџи. Мали чамца се зракато почеше да приближавају морским коњима и четири харпуна се спремише да полете ка њима.

Харпуни су полетели. Постоји неписано правило међу ескимским ловцима да против морских коња прво употребе харпуне а онда пушке. Направљени од дрвета харпуни увек имају врх од зуба морског коња, а на другом крају причвршћену надувану

трањност. У његовом стомаку увек се нађе мноштво тих арктичких мекушаца које Ескимима радо једу, пошто их претходно оперу у морској води.

Добио сам два зуба морског коња, што је највећа по част коју Ескимима указују странци.

После дванаест часова лов је био завршен и ми смо се вратили у логор. Пси су почели да скачу од радости јер су знали да им доносимо храну.

УВЕК СВЕЖИ

Кад се биљка „окупа“ у одређеном раствору сумпорне киселине она затвори своје „поре“ и тако сачува у себи влагу која би иначе „испарила“. Захваљујући овом открићу америчких ботаничара одсечени цветови остају дуго свежи, а биљке у ба-

шти не увену ни за време дуге суше. Можда ће на овај начин моћи да се спасава и летина, нарочито у пределима где недостатак падавина угрожава род услед чега ста новништву прети опасност од глади.

»Реноар, мој отац«
— наслов је књиге
коју је о славном
сликару написао ње
гов син Жан Реноар
Чланак који доно-
симо узет је из те
књиге

Једног јутра његово стално друштво јелена није се појавило. Питао се због чега, све док није чуо лако шушкање у грмљу из кога је, поспрући, изишао неки човек у плашена изгледа. Његово испецано и блатњаво одело, узневерен поглед и несигуран корак пробудили су у Реноару страх да се нашао пред лудаком. Али, странац му се обрати државним гласом: „Господине, молим вас, помозите ми. Умирем од глади!“

Незнанац је у ствари био новинар, борац за републику кога су гониле царске власти. Пошто је умакао својим гоњоцима, ускочио је у први воз који је у Паризу напуштао лионску железничку станицу, а искочио из њега код Море-на Лоан, на ивици шуме. Два дана лутао је шумом и сад, исцрпљен и изгладнео, одлучио је да се преда. Реноар је отишао у село Марлот у чијој су близини живели он и други сликари. Узео је сликарски мантал и кутију са сликарским прибором и све то донео натраг у шуму.

— Ево, узмите ово. Свет ће мислити да сте један од нас. Нико вас ништа неће питати; сељаци су навикли на наше доласке и одласке и због њих не разбијају себи главу.

Када је мој отац сликао у шуми Фонтенблоа, јелени су се временом толико навикли на њега да су, „радознали као људи“, стајали и посматрали га како ради.

Био је довољно необазрив да им једног дана донесе неколико комада хлеба и отада није више имао мира.

— Стално су били око мене, њушкали ме, дували ми за врат. Понекад бих се заиста наљутио и викнуо бих: „Хочете ли ме пустити да сликам или не?“

РЕНОАР И БЕГУНАЦ

Човек, чије је име било Раул Риго, провео је међу сликарима неколико седмица. Затим су му пријатељи помогли да се пребаци у Енглеску где је остао до пада Другог царства.

Догађај је имао и свој наставак.

Нешто касније у Паризу је била образована Комуна. Реноар је настављао да слика, као што је сликао и за време царства и републике.

Једног дана када је своје сликарске ногаре поставио крај Сене, неколико војника народне гарде застало је да

посматра како ради. Реноар се није освртао на њих. Време је било дивно: бледо зимско сунце огледало се у води стварајући златне и жуте одблеске какве он никад раније није видео. У даљини, гранате које су испаливали војници Версаја, падале су на тврђаву Миет.

Изненада, једном од гарди-ста учинио се сумњив тај човек који је на платно наносио неке чудне знаке. Не, тај није могао да буде прави уметник. Мора да је шпијун. А његова слика је план подручја око Сене, план који ће

помоћи непријатељу у његовим операцијама против града Париза. Своју сумњу, војник је поверио својим друговима, и вест се раширила као летњи пожар. Зачас се створила гомила. Неко је чак предложио да Реноара баце у реку.

Али, припадници националне гарде одлучили су да шпијуну стрељају. Док су Реноара водили губилишту, он је угледао човека коме је неколико година раније помогао. Игром случаја, Раул Риго је баш пролазио том улицом. Био је у пуној униформи, са

тробојном ешарпом око струка и у пратњи свог штаба. Реноар је успео да привуче његову пажњу. Раул Риго му је притрчао и загрлио га. Расположење гомиле сместа се променило. Мог оца су провели кроз шпалир гардиста који су стајали у ставу мирно и његов басилац извео га је на један балкон што је доминирао тргом препуним света.

Риго га је представио гомили.

— А сада, грађани, — повикао је на крају — отпевајмо „Марсељузу“ за грађанина Реноара.

После овог догађаја, који се умало није фатално завршио по њега, мој отац се смета вратио свом раду. Бомбардовање се настављало, али Реноару страст за сликањем била је јача од опрезности.

— Доврага — гуњао је — како се та светлост брзо мења...

АНЕГДОТЕ

ЊЕГОВО МИШЉЕЊЕ

Саша Гитри је срео у кафани свог колегу у припитом стању. Сео је за његов сто и после подужег ћутања овај му примети:

— Између свих живих бића човек једини може да пошрвени.

— Сасвим разумљиво, он једини има и разлога за то!

ПОЗНАЈЕ ГА

После сасвим неуспеле премијере свог комада енглески писац Гринвуд запита свог пријатеља драматичара Ноела Кауарда:

— Шта ти мислиш о комаду?

— О комаду ништа. Али мислим да би се ти радовао да сам га ја написао.

ПРЕМА ЊИХОВОМ УКУСУ

Крајем прошлог века чувени енглески виртуоз на виолини Есекс гостовао је у Лондону и на крају првог алгега био извиждан. Сасвим мирно сачекао је да се ларма стисла, започео *adagio* а за време *ritornella* спустио гудало и почео да звижди свој соло.

Публика се смејала, аплаudirала у предасима и на крају се кроз салу проломиле урнебесно одобравање.

Уметник се учтиво поклатио публици и рекао:

— Врло сам се радо повиновао укусу уважених слушалаца који су ми јасно дали на знање да воле звиждање.

НИКАД ГА НЕ РАЗУМЕ

Познати швајцарског драматичара Фридриха Диренмата упитали су зашто стално избегана разговор са једним познатим литерарним критичаром.

— Ствар стоји овако — објасни писац — кад он мени не одобрава — жалим њега, а кад ми одобрава — жалим себе!

ТАЧНО ПОГОДИО

Док је Карл Валентин седео као и увек за својим сталним столом у кафани, један од пријатеља доведе свог ујака, старог господина са седом брадом. Говорило се о свему и свачему па и о годинама и како се ко држи у старости.

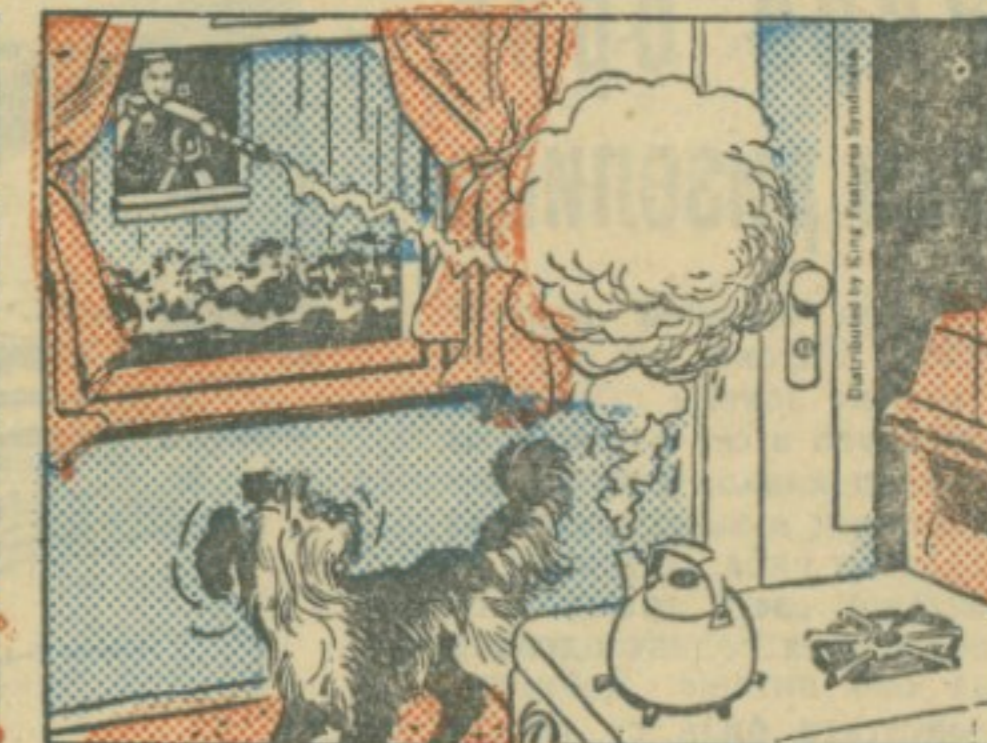
— Ви, уверен сам, да ћете са оваквим вашим здрављем изгледати добро и у 75. години — обрати се Валентин старом господину.

— Па, ја већ имам 75 година — насмеја се стари слатко.

— Шта сам вам рекао! — победоносно рече Валентин.

ПРОНАЛАЗАЧ

WALT DISNEY'S

Као основа за ову басну послужила је
црначка легенда племена Ашанти које
живи на северу Гвинејског залива

РАЗГОВОР

Изишао једном сељак у свој врт да би ископао мало јамса (јамс је вишегодишња тропска биљка са укусним брашњавим корењем) и однео га на трг. Док је копао, једна од жртола јамса рече му:

— Баш ми је мило! Најзад као да си се на мене сажалио. Да ме оплеваш ниси се сетно. А, сад си дошао с мотиком!? Одлази и не дирај ме!

Сељак се обазре на све стране и угледа своју краву. Као и увек она је преживала и гледала свог господара као да се ништа није догодило.

— Јеси ли ти то мени малочас нешто казала? — запита је сељак.

Крива је настављала да преживљава, али у то проговори пас:

— Није то крива разговарала с тобом — рече му пас — већ јамс. Јамс ти је казала: „Не дирај ме!“

Сељак се наљути јер дотле пас никад није с њим разговарао и то још таквим то-

ном! Узео је нож и одрезао граници с палмовог дрвета да би протом отерао пса. А тада му палма рече:

— Спусти грану на земљу!

Сељак се сасвим збунио и хтео је да баца грану, али му палмова граници рече:

— Спусти ме пажљиво!

Он пажљиво спусти грану на камен, а камен му рече:

— Еј, ти! Склони с мене ту грану!

То је већ било превисе. Уплашени сељак зажди према селу колико су га ноге носиле.

На путу сrete рибара који је носио на глави рибарску мрежу.

— Што тако трчиш? — упита рибар сељака.

— Мој јамс — одговори сељак — рекао ми је малочас: „Не дирај ме“. Затим је пас казала: „Чуј шта ти говори јамс! А кад сам ја хтео да палмовом границим отерам пса, дрво је казала: „Спусти грану на земљу!“ А палмова граници ми је казала: „Спусти ме пажљиво!“ А камен

ми је казала „Склони с мене ту грану!“

— И то је све? — запита рибар. — То је све што те је тако уплашило?

— Па — рече рибарска мрежа — је ли сељак склонио грану с камена?

— Шт-а-а? — уплашено повика рибар. Он збаци мрежу с главе и слепо журну за сељакком.

Достижући и прстижући један другог, трчали су путем и тако су среди ткача са смотуљком тканине на глави.

— Куда то журите? — запита их ткач.

О ДИРИГЕНТУ

Од њих се тражи потпуна и неопходна присутност, достојанственост, изванредно памћење и велико знање. Морају бити и организатори и извршиоци организације. Треба да знају да

— Мој јамс ми је казала: „Не дирај ме!“ — одговори сељак. — А пас ми је рекао: „Чуј шта ти говори јамс!“ Дрво је казала: „Спусти грану на земљу!“ Грана је казала: „Спусти ме пажљиво!“ А камен је казала: „Склони с мене ту грану!“

— А тада — продужи рибар — тада је моја мрежа казала: „А је ли он склонио грану с камена?“

— Па шта онда? — мирно рече ткач. — Зар се због тога треба узбуђивати? Немате за то баш никаквог разлога.

— Није него! — рече смотуљак тканине. — Да си ти то својим ушима чуо, такође би побегао главом без обзира.

— Шта-а-а? — повика претрашени ткач и баци смотуљак тканине наред пута па потрча за рибаром и сељакком.

Достижући и прстижући један другог, пролетели су кроз село и најзад стигли до поглавичине куће.

Слуге су изнеле на друм поглавичину столицу, поглавица је изишао, важно се спустио на столицу и спремио се да саслуша њихове жалбе.

И они су стали да му причају своје невоље.

— Отишао ја у врт да ископам мало јамса — поче сељак машући рукама. — Мој јамс ми је казала: „Не дирај ме!“ Пас је казала: „Чуј шта ти говори јамс!“ Дрво је казала: „Спусти грану на земљу!“ Грана је казала: „Спусти ме пажљиво!“ А камен је казала: „Склони с мене ту грану!“

— Моја мрежа — задихано настави рибар — казала је: „А је ли он склонио грану с камена?“

— А моја тканина — проговори ткач — казала је: „И ти би побегао главом без обзира!“

Поглавица их је стрпљиво саслушао, али се ипак смиркао.

— Заиста, невероватан догађај — рече им на крају. — Мислим да ће најбоље бити ако се сваки од вас врати својој кући и прихвати се свог посла.

И они кренуше кућама. Поглавица гледаше за њима, а затим прекорно одмахну главом и рече:

— И зар таква глупост може да их узбуди?

— Невероватно! Зар не? — рече изненада поглавичина столица. — Замисли само: јамс који говори!

Необичан трофеј

Из краткотрајног сукоба 4. пролетерске с Немцима на Јаблановом врху остала је поред осталог, преживелим борцима и дан-дanas у сећању једна значајна згода.

Скидајући са убијеног Немца пиштољ, један борац 2. батаљона запазио је у висини паса на панталонама, једва видљиви зарез из кога је засветлила некаква скривени шиљат предмет. Загледао је боље: била је то лепа метална петокрака са орпом и чекићем.

Обрадовао се необичном трофеју. У оно време је то била реткост која се могла наћи само код појединих војника са Источног фронта. Ужурбано је скинуо петокраку и похитао у штаб батаљона да је преда. Сви су се одмах сагласили да је убијени Немца, свакако, дошао са Источног фронта и одлучили да се амблем преда неком од старијих руковођаца. Пошто је у непосредној близини био штаб дивизије, решено је да петокраку покрене другу Митру Бакићу, комесару дивизије.

Последњи пуцањ на Сутјесци

Никада се неће сазнати име тог младина, ни шта се оног часа одиграло у његовој души, каква га је сила, каква занос понеко баш када се завршавао по следњи стравични дан. Да ли је то био пркос, неодољива жеља да се освети онима који су лепе јунке дане у кањону реке претворили у немирене ужасе, или је, можда, дошло до механичког грчења прста који је седамосам дана лежао на обала рачу. То ће остати заувек тајна.

О ономе што се десило поичају очевици, сељаци из муслиманског насеља Јелача...

...Прошла је V офанзива. Сутјеска је остала непобедива. Обручи су пуцали — пробила их је војска револуције. Немци су још дуго затим „чешљали“ шуме око дубоког кањона трагајући по великом разбојишту за сваки заосталим животом.

А онда су почели да одлазе. Једног јутра, пре сунца, кренуо је и батаљон са насилно мобилисаним сељацима из Јелаче. Њихова нада да ће их Немци отпустити пре поласка из њиховог краја остала су само то. Наредили су им, да, као и обично, пођу на зачељу колоне.

Батаљон се хватао палина Зеленгоре. Немачки војници су ишли у густом строју. Одједном је треснуо пуцањ један, па други, трећи... Колона се ускомешала. Напред су нели је то био пркос, неодољива жеља да се освети онима који су лепе јунке дане у кањону реке претворили у немирене ужасе, или је, можда, дошло до механичког грчења прста који је седамосам дана лежао на обала рачу. То ће остати заувек тајна.

Немци су пришли сасвим близу, на домет бомбе. За чудо, после сваке експлозије из прорехе шуме се опет јављала пушка.

То је трајало неколико минута, па је одједном отпор престао. Настала је тишина у којој се могло чути тешко дисање раненика. Два Немца су закорачила у шумарак и отуда изнела сасечено тело из кога је још капала крв.

Требало је да причека само још десетак минута... али немирно срце није могло да истраје.

То је, изгледа, узбудило чак и окрутног немачког команданта — наредио је да се непознати партизански борац сахрали.

Сељаци су одмах ископали плитку раку и спустили мртвог партизана.

Рибе брзе као дизелице

Којом брзином пливају рибе? Одговор на ово питање не занима само биологе, већ и све оне који су у било каквој вези са рибарством и индустријом за прераду риба. Научници из читавог света тражили су последњих година одговор на ово питање. Добијени резултати били су упоређени и крајњи закључак је био: брзина којом рибе пливају пропорционално се повећава с дужином њихових тела.

Тако, на пример, харинга која је дугачка 12 см плива брзином од 3 километра на час, док брзина рибе од 30 сантиметара износи 5 километра на час. Максимална брзина харинге из Северног мора дугачке 25 см, и то кад она у страху бежи од непријатеља, износи 6 километра на час. Тим темпом она може да плива 300 метара и то је толико извучи да

је готово човек може извући из воде.

Шарани, ливади и јегуље крећу се кроз воду брзином од 12 километара. Брзина мрене износи 18, штукe 25, а пастрике 35 километара на час.

Пучинске океанске рибе са својим телима сличним торпеду спадају у најбрже пливаче. Са палубе каквог брода може се посматрати како велике рибе прате брод не заостајући за његовом брзином. Али, ту брзину оне не могу да издрже дуго.

Француски зоолог професор Мањан сматра да је

међу рибама најбржи пливач једна сродница рибесабљарке која сече воду брзином од 120 километара на час. И сама сабљарка достиже огромну брзину и не једном се догодило да је у тој брзини својом „сабљом“ пробила бок каквог рибарског чамца. Према професору Мањану, највећа брзина коју постиже туна износи 80, док је брзина плаве ајкуле 45 километара на час. Раније вероване да ајкуле пливају брзином од 80 до 100 километара оборила су проучавања вршена последњих година.

ПЕСМА СА

ДРВЕТА СЛОБОДЕ

ских слобода прокламованих француском револуцијом.

Рано наутра почетком маја 1794. године, када је варошки конобдија напустио своју ноћну службу, наишао је на старој загребачкој Хоринци, пространом тргу и вашаришту, уморан већ од ноћног дивања у рог — на неко дрво, које дотле уопште није било ту и на њему подугачку исписану хартију. Пажљиво ју је скинуо и не знајући шта ће с њом, а опет желећи да је сачува, савно је и на путу за Горњи град, предао је писару који је већ зарана пошао на своју дужност у градску већницу. Бацивши брз поглед на прве исписане речи писар се тргао. Била је то песма која је почињала: „Зашто би Хрват нишао на Француза који му ништа зла није учинио; нити је палио наше куће, ни уништавао поља, отимао стоку. Било би боље да се сложимо са њим и да заједнички ударимо против оних који нас даде...“

Та песма од четрдесет строфа испевана је на кајавском наречју, и бунтовнија је од свих дотле срочених у Хрватској. Један од хрватских историчара који ју је и први у одломцима навео, сликајући револуционарно врење у Хрватској око 1792—4 године, каже: „Што се у тој песми о поповима говори — прелази граници пристojности“. Међутим, о њима, као и о плећима, каже се отворено да су та два „сталижа“ поступала према народу рђаво: „од гледи је кмет умирао, а властелин (госпон) је и даље своје истискивао, ни зрно пшенице му није опростио. Њему су се придружили и попови, лажни божји намесници да заједно пирују док јадан кмет за њих аргатује. Живо га одиру, а он ни откуда да се нада помоћи“.

„Треба искоренити и грофове и попове, а тежачком народу дати његова стара права, јер један је бог све створио, једна нас земља све

храни и једна правда све брани...“

„Будући да се Французи боје за слободу, значи да треба ступити у њихово коло, а између осталих потлачених народа и Хрватима је ту место. Његова је домовина земља тежак и честитих грађана...“

Та песма, толико бунтовна да је ужаснула власти и узбудила владајуће кругове све до Беча, упркос свих настојања да остане тајна продла је и у шире кругове грађанства, па су је тако могли помињати и поједини историчари.

Читав њен текст пронађен је тек после више од 150 година, случајно, у заоставштини једног револуционара, учесника у чувеној јакобинској завери 1795. године која је имала своје чланове и у Хрватској. На челу те завере стајао је Игњат Мартиновић — пореклом из Србије, па је по њему и читава завера тако названа.

ПИШЕ:
М. МАДИЋ

ЦРНИ МАРКО

ЦРТА:
Б. ВЕСЕЛИНОВИЋ

КРАЈ

Хростове младице као симболи тековина француске револуције. Дрво слободе у Загребу било је украшено револуционарном песмом, испеваном на најнавском наречју

У току првих година француске револуције уобичајило се да се са дрвене слободе (arbre de la liberte) као симбол грађанске слободе. Прво дрво, хростову младицу украшену јакобинском капом на врху, засадили су маја 1790. године, у Паризу. До 1792. године засађено је широм Француске око 60.000 младица, пред којима су се грађани увек, уз велике свечаности у славу револуције, заклињали да ће чувати њене тековине: слободу, братство и једнакост.

По свим земљама кроз које је пролазила француска револуционарна војска, сађено је такво дрвеће. Тамо где војска није стизала, стизао је дах револуције и слободоумни грађани су садиле дрвене слободе, пред њим се окупљали тајно и заклињали на верност у заједничкој борби против тирани. Такво дрво засађено је 1794. године и у Земуну, где се прогоне „јакобинци и револуционари, који певају бунтовне песме“.

Међутим, у нас је најзначајније дрво слободе засађено у Загребу 1794. године. Један од старијих хрватских историчара каже да су „међу грађанством одушевљено поздрављене идеје револуције о слободи, братству и једнакости, што је господи бригу задавало“. На жалост те идеје нису продрле „међу сељаштво“ — а да их је оно упознало и прихватило — „ја

мачно би наставило преврат у свим хрватским земљама којима је тада владао немачки цар хајсбурговац Франц II.

У једном старом спису се каже како се идеје француске револуције шире брже него што би их дилижанса могла пренети. Оне су у ваздуху. У Хрватској је основано тајно друштво јакобинаца, које се све мање покоравало цару и следило нове „бунтовне и развратне идеје“. Један царски жбир оптуживао је у то време угледне људе, и Хрвате и Србе. У самом бечу постојао је неизмерни страх од јакобинаца. Тврдило се да је њима преплављена Мађарска, а да се тамо — на дну царевине — у Земуну, помиње поред осталих и неки Симо Јанковић који се „заклео као јакобинац“.

Те хростове младице, које су и у нашим крајевима преко ноћи сађене као „дрво слободе“, власти су секле, а не знајући, заправо, које је оно „право“ уништавале су све.

У Загребу је 1794. године засађено дрво слободе. Али оно није било украшено јакобинском капом, већ је о њега прикачена једна песма, револуционарна и бунтовна. Настала је у тајном друштву револуционара, коме су припадали и Хрвати и Срби а сарађивали и мађарски јакобинци као и сви они који су устали за остварење грађан-

Маратонци из племена Тарагумара

Маратон није „најдужа“ спортска дисциплина како се обично сматра. Индијанци из племена Тарагумара, које живи у планинама Сијера Мадре, у северозападном делу Мексика, приређују такмичења у трци на 270 километара. Ова

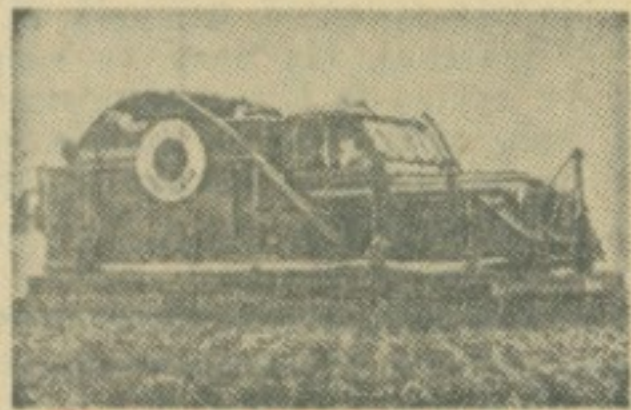
трка подсећа донекле на тренинг фудбалера: учесници сваке групе терају пред собом омању лопту. Навијачи, бодрени гркаче, трче напоредо с њима, додају им храну и воду а ноћу им осветљају пут баљмама.

ВИШЕ ОД 15 МИЛИОНА

Према делу „На траговима последњих номада“ које се недавно појавило у Паризу у издању издавачке куће Ашет — више од 15 милиона људи живи под шаторима као пре хиљаду година. У књизи између осталог пише да Јапонци имају три пребивалишта: једно за зиму, друго за лето и треће за пролеће и јесен. Илук да у спољној Монголији на милион становника долази 500.000 кова.

Аутоматске заштитне наочари

За пилоте, астронауте и по сматрање експлозија произведене су нове, електронски регулисане заштитне наочари. Када се појаве опасни светлосни зраци стакла аутоматски потамне и то таквом брзином да је онај ко их носи потпуно заштићен иако сасвим изненада угледа блиставу светлост.

ЗА ЂУБРЕЊЕ...

Једна енглеска фирма је направила возило на ваздушним јастуцима за рад на пољопривредним добрима. Названо „Ховертрак“, возило, снабдевано једним великим резервоаром за течна ђубриво, креће се лако изнад површине земљишта и забрањује га ситним капима ђубрива.

Осигурање живота

Верује се да осигурање живота у Француској није постојало пре 1787. године. А тада је један властелин из Бовлерија, угледајући се на Енглеze, добио одобрење да га установи. Изгледа није имао следбеника јер тек 1830. године осигурање заиста добија право живота. Прво осигуравајуће друштво звало се краљевско а 1848. године постало је национално и остало такво и до данас.

РЕКОРДЕРИ У ДАВАЊУ КРВИ

Поводом петнаестогодишњице оснивања Савеза давалаца крви сазнало се, између осталог, да у Италији носи рекорд Анђело Пелини који је дао 137 кг крви, у Немачкој Диомед Милер са 161 кг а у Енглеској, Лондонац Берт Дилер са 146 кг.

КАШЕШАНОВА КЊИ

ПО НОВЕЛИ
А.С. ПУШКИНА

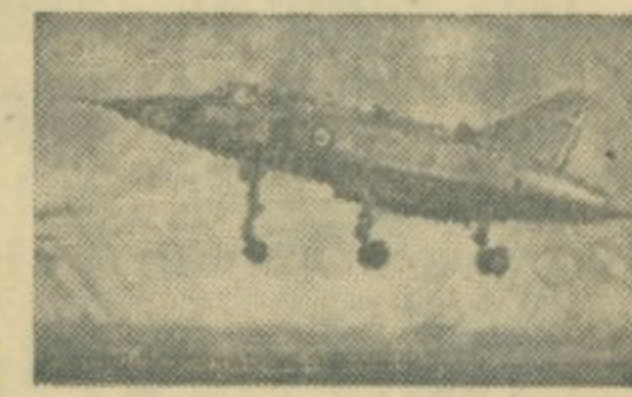

НАЈТРАЖЕНИЈИ

Најмањи телевизор на свету потиче ипак из Јапана. „Сони микро ТВ“ има екран од 10,5 x 8 cm а даје потпуно јасну слику тако да се ни лупом не могу открити ма какве неправилности. По годан је за гледање програма и код куће и у аутомобилу и на путовању. У Америци је постао „бест селер“, а сада је јага око њега и у Немачкој. Верује се да ће овај мали телевизор освојити тржиште и у другим земљама.

Необична »кума«

Како се 5% Швеђана зове Андерсон, а да се и не говори о Јохансонима, Петерсонима и сличним, шведска влада је одлучила да затражи помоћ од електронске машине — да „створи нова имена“. „Кума“ је пристала и из једног мозга је изашло милион нових имена.

ЈОШ СЕ ПРОБА

Експериментални авион са вертикалним узлетањем „Балзак“ показао се одличан и у другој етапи. Пошто је половином октобра прошле године успео да узлети вертикално, сада се уз извесне допуне одлучено од тла и хоризонтално уз помоћ само једног пропульзивног реактора.

Сателит против скакаваца

Данас као и раније у многим деловима света скакавци уништавају читаве жетве. Сада ће амерички метеоролошки сателит „Тирос“ помоћи борбу против ових прождрљивих инсеката. Сателит открива њихове огромне ројеве још много пре него што стигну до циља. Чим се на екранима земаљских станица појави рој скакаваца, из сателита се пуштају отровни гасови.

КРАЈЊЕ ВРЕМЕ

Чувар у павиљону змија у Копенхагену 29-годишњи Денис Гров мора да прекине са овим својим послом. Досад су га змије отровнице уједале 19 пута и лекари сматрају да би 20. ујед био смртоносан.

Тврда и ватростална материја

Нова материја добивена од државља на топлоти, пропушта светлост готово као млеко стакло а много је јевтинија од дијаманта.

ХОБИ — САКУПЉАЊЕ ДУГМАДИ

Швеђанин Џон Енгвал сматрао је још у младости да сваки човек треба да има неку „слабост“. Његова је постала — да сакупља дугмади свих времена и земаља. Данас његова колекција садржи 125.000 дугмади од злата, сребра, бронзе, стакла, дрвета и слонове кости од којих најстарија потичу још из 16. века. У шали он своју пасију назива „дугмологија“ а себе „дугмологом“.

ДИСКРЕТНЕ »ОЧИ И УШИ«

Да ли је потребно да се нека улица у Паризу прошири или заведе кретање само у једном правцу; где треба да се поставе табле за „стоп“ и табле са опоменом; какви се саобраћајни прекршаји најчешће дешавају и какве мере предузети да се они избегну — треба утврдити помоћу „тест“ аутомобила који је увело француско министарство за јавне радове. Аутомобил такође, све види и чује: његове „уши“ су радио апарати, магнетифон и апарат за мерење јачине звука; његове очи су фотографски апарати и фотоелектричне хелије које аутоматски региструју сваки блесак фарова аутомобила кад долази из супротног правца. Неколико бројила и регистарских апарата дају тачну слику саобраћаја у улици којом се „тест“ аутомобил креће. Ове „очи и уши“ ипак су веома дискретне — не пријављују полицији возаче који се огреше о саобраћајне прописе.

ДА СЕ ОСИГУРА...

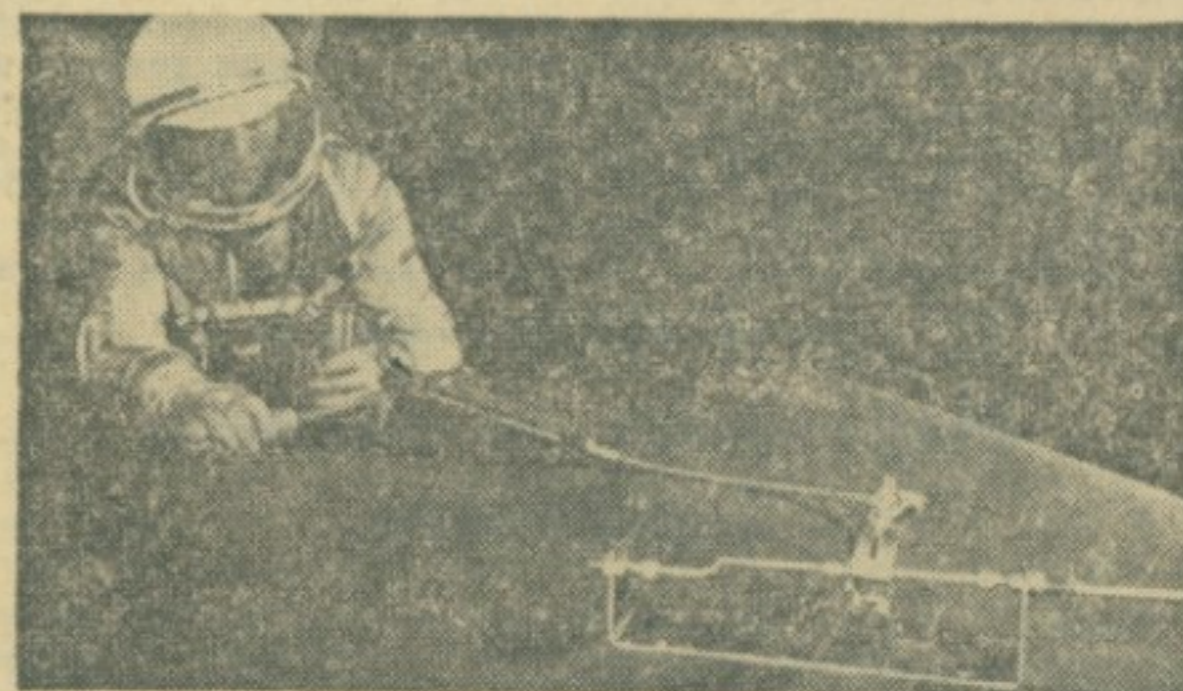
Ален Гинес, који има сада 48 година, потписао је уговор са једном америчком филмском компанијом за снимање пет филмова. Уговор се разликује од свих досадашњих јер садржи досад неуобичајену клаузулу: хоноар од пет милиона швајцарских франака неће му бити исплаћен одједном — него у месечним ратама које ће примати све до своје 88. године.

ЗАБРИНУТИ ВРЕБАЛАЦ

Прокопавање тунела испод Ламанша је јако онеспокојило Џона Прајса који обавља на енглеској обали необичан посао — вреба француску флоту.

Французи су се, прелазећи Ламанш, искрцали у Доверу 1337. године и заузели Винчелс. Да би убудуће осујетили сваки сличан напад Енглези су поставили стражару на једном брежуљку и одатле вребали француске бродове. Захваљујући енглеској традицији ова стражара је остала и до данашњег времена.

ЗА БУДУЋНОСТ

Мислећи на будућност, амерички инжењери су израдили ову справу намењену за рад у простору где не делује сила гравитације. Ови држачи — полу-теледириговани — специјално су намењени астронаутима пројекта Аполо.

ИЛИ ЖИВОТ У МАТЕМАТИЦИ

Кад ученик савлада четири рацунске радње, упои се с разломцима и научи да окретно претвара километре у метре, а литре у кубне сантиметре, долази време решавања проблема. То су кратке приче о доживљајима и раду чији је крај — авај! — непознат.

Јунаци тих прича, које грешком називају проблемима, у ствари су три човека — А, В и С. А облик њихов обично је овакав:

„А В и С раде један одређени посао. А може за један час да уради онолико колико В уради за два часа, а С за четири. Нађите колико су часова радили“.

Или:

„А, В и С копају јарак. А може да ископа за један час онолико колико В може да

ископа за два часа, а В копа два пута брже од С. Наћи колико... итд. итд.

А понекад и овако:

„А се опкладно да иде брже од В, док С корача сасвим полако. Наћи после колико ће времена...“

А, В и С имају много занимања и то различитих. Највише од свега воле кретање. Када се уморе од такмичења у пешачењу, А узјаше коња или узме бицикл и почиње да се трка са својим мањим ученим пријатељима који иду пешце. Понекад се возе железницом, а понекад веслају или пливају. Ако већ дође до правог посла, они са уживањем пуне водом цистерне од које две цуре, а трећа је добра. И та добра, разуме се, припадне А. Његов је и бицикл бољи и железница бр-

жа. И било шта да раде, А увек побеђује.

Пре много година звали су их Џо, Вилијем и Хенри. У алгебри су их крстили Икс, Ипсилон и Цет. Али, они су остали као и раније обични људи.

И човеку који прати њихов живот кроз странице уџбеника и који их је видео и на раду и на одмору, они постају нешто више од алгебарских знакова. Мени су увек изгледали као живи.

Ево какав је А: он је снажан момак, он је тај који приморав своје другове да раде, увек се клади с њима и увек добија. Он има њаволску снагу и феноменалну издржљивост. Јер, ми знамо да је он једном ишао без прекида 48 часова, не заставив ни минут, а затим је још избацивао воду пуних деведесет и шест часова. Његов живот је увек у опасности. Једна грешка у сабирању може учинити да он копа две недеље без сна и одмора, а то премаца чак и његову снагу.

В је — флегматик. Поред тога, он се баји А и увек помаже С. У опкладама са А из губио је сав свој новац и овај га држи у шаци.

Јадни С најслабији је од њих тројице. Он је мали и мршав, не може много да ради и веома брзо се умори. Сва та такмичења, пешачења пумпање воде и копање ровова упропастили су му здравље и растројили нервни систем. Живот без радости натерао га је да много пуши и прекомерно пије и зато му се, кад копа канале, руке често тресе. Он нема снаге да ради као други и због тога у уџбеницима и пише да „А може за један час да уради четири пута више од С“.

Први пут сам их видео једне вечери, после вишеструког веслања. Тог дана, као и увек, А је веслао два пута брже од В и четири пута брже од С. В и С били су смртно уморни, а С је још страхозвито кашљао. „Ништа, стари — чуо сам глас В — положићу те на диван и даћу ти врећу чаја“. И баи у том трећутку однекуд се створио А, весео и бодар као увек. Заурлао је: „Ало, аутор уџбеника показо ми је три цистерне у свом врту и рекао да у њих можемо да сипамо воду до сутра увече! Клади се да ћу вас обојицу надмашити. Хај-

дамо! Ви можете да радите и у веслачким костимима. Твоја цистерна С, чини ми се, мало пропушта...“ Чуо сам како је В љутито одговорио да су њих двојица смртно уморни, да је С сасвим пропао. Али, ипак су пошли и ја сам по звуку воде могао да оцинем да је А радио четири пута брже од С.

Сваког дана током многих година виђао сам А, В и С и они су увек нешто радили. Никад нисам чуо да је неки од њих јео или спавао. Потом сам се одселио у други град и проживео тамо неколико месеци. Када сам се вратио, А, В и С више нису радили у мом старом граду.

Распитао сам се и дознао да њихов посао сад врше неки странци који су на пролазу — Алфа, Бета и Гама.

Једном сам срео старог Д Косио је травањак пред својом кућицом. Д је стари радиша и њега су понекад звали да помогне А, В и С.

— Да ли их познајем? Ах, знао сам их још кад су стајали у малим заградама. Да, био сам с њима на многим пословима.

Старац ми је испричао тужни крај А, В и С. Ускорз по мом одласку из нашег града, њих тројица су се такмичили у веслању и С је страхозвито озебао. Када су А и В дошли увече к њему, лежао је у постели. А га је зграбио за раме и подрмао: „Устај, С! Идем да пумпамо воду“. В је рекао: „Прекини А. У таквом стању јадник не може да пумпа“. Али, С се придиго и прошапутао: „Могао бих мало ако бих за то време седео на кревету...“

В је позвао доктора. С би можда и био спасен да није било грешке с леком. Неискусна болничарка извукла га је из заграде не променивши му знак. После тога било му је све теже и теже и сутрадан увече било је јасно да му је крај близу.

Чак је и А био ожалоштен. Стајао је крај узглавља постели и предлагао доктору да се кладе да ће С још дуго радити на овом свету.

Наједном С тихо рече:

— Чини ми се да ја одлазим тамо брже од свих!

Убрзо после тога С је умро. Пред смрт је замолио да му даду звечку пуну разломака, која му је била једина

успомена на детињство. А му је ставио играчку у руку и он је издахнуо.

У очима В блистале су сузе. Рекао је:

— Склони његову цистерну и веслачко одело. Чини ми се да више никад нећу моћи да копам.

Сахрана је била скривна. А је био великодушан и унајмио је двоја мртвачка кола. В је кочијашу онима у којима је лежало тело његовог пријатеља. А је кочијашу празним колима и кретао се четири пута брже од В (одре ди растојање до гробља).

После смрти С, А је постао сасвим други човек. Изгубио је свако интересовање за такмичења и трке и ако је копао, било је то веома ретко.

А јадни В никад се није опоравио од удара.

успомена на детињство. А му је ставио играчку у руку и он је издахнуо.

У очима В блистале су сузе. Рекао је:

— Склони његову цистерну и веслачко одело. Чини ми се да више никад нећу моћи да копам.

Сахрана је била скривна. А је био великодушан и унајмио је двоја мртвачка кола. В је кочијашу онима у којима је лежало тело његовог пријатеља. А је кочијашу празним колима и кретао се четири пута брже од В (одре ди растојање до гробља).

После смрти С, А је постао сасвим други човек. Изгубио је свако интересовање за такмичења и трке и ако је копао, било је то веома ретко.

А јадни В никад се није опоравио од удара.

МЕСЕЦ И КИША

Метеоролози су давно већ запазили да провала облака и пљускова има најчешће за време младог и пуног месеца.

Недавно су два научника — Американец и Аустралијанац — независно један од другог извршили занимљива испитивања. Статистички су обрадили резултате вишегодишњих мерења количине воденог талога по данима не календарског, већ лунарног месеца. Американец се користио електронском рачуномашином и обрадио податке који су током 50 година прикупљани и beleжени у 1544 метеоролошке станице. Аустралијанац је имао ограниченије могућности: обрадио је резултате 50 метеоролошких станица за 25 последњих година. Закључци до којих су дошли изгледали су толико необични да су оба научника, бојећи се подсмеха, за извесно време одгодили њихово објављивање.

Показало се, наиме, да је и у Седињеним Америчким Државама и у Аустралији (чија је клима оскудна у киши) у

периоду између трећег и петог дана после младог или пуног месеца количина падавина увек већа но осталих дана лунарног месеца.

Може ли се на неки начин објаснити повезаност између кише на Земљи и положаја Месеца на небеском своду? Аустралијски научник поставио је хипотезу према којој је количина падавина везана с количином метеоритске прашице која из космичког просторства пада на Земљу. Појединачна зрна космичке прашице служе као центри кондензовања воде у атмосфери и дају подстицај за образовање облака и њихово пражњење. Размере облака метеоритске прашице око Земље зависе од узајамног положаја наше планете и њеног сателита: тај облак се час збија око Земље, а час се шири. Отуда — поклапање провала облака са одређеним данима у једном лунарном месецу. Ипак, ова хипотеза не објашњава у потпуности зависност количине воденог талога од месечевих мена.

РЕЗУЛТАТИ КОНКУРСА

- Подела награда
- Милан Ристић, ученик гимназије „Моша Пијаде“, Београд, Варовничка улица бр. 3 — динара 10.000.—
 - Слободан Милутиновић, ученик МТШ „Петар Драпшин“, Земун, Николаја Островског бр. 13 — динара 7.000.—
 - Александар Торгашев, ученик I разреда гимназије „Урош Предић“ Панчево, Жарка Зрењанина бр. 53 — динара 5.000.
- по 4.000 динара
- Зорана Царић, ученица III разреда гимназије „Иво Лола Рибар“ Београд, 29. новембра бр. 20.
 - Љубиша Недељковић, ученик VIII разреда осмогодишње школе, Београд, улица Б. Маринковића бр. 20.
 - Светислав Стефановић, ученик ЕТШ „Никола Тесла“ Београд, Мишка Јовановића бр. 8.
 - Владимир Рајковић, ученик ЕТШ „Никола Тесла“, Београд, Булевар Револуције 106.
 - Ватрослав Шерић, ученик Железничке саобраћајне школе, Бихаћ.
- по 3.000 динара
- Жељко Барешкић, ученик III разреда гимназије „Владимир Назор“, Сплит.
 - Душан Марковић, ученик Индустрijske школе, Велика Моштина, з. п. Умка.
 - Исак Павлин, ученик X гимназије, Београд, Булевар Војводе Мишића 29.
 - Бранко Петковић, ученик, Земун, Сивћелићева бр. 11.
 - Драгослав Драгић, ученик гимназије „Моша Пијаде“ Зајечар, Светозара Марковића ул. бр. 18.
 - Милан Ђурић, ученик, Котор, бр. 350.
 - Светислав Тодоровић, ученик, Велика Моштина, з. п. Умка.
 - Зоран Врцаљ, ученик, Београд, Бул. Револуције 74.
 - Слободанка Боршевић, ученица гимназије „Светозар Марковић“ Ниш, Виничка ул. 24.
 - Доброслав Матић, ученик гимназије, Шабац, Милоша Поцерца 43.
 - Јулијана Стокић, ученица Хемијско-техничке школе, Београд, Захумска 39.
 - Арпад Коршош, ученик, Алибунар, Банат.
 - Јовица Камилић, ученик Хемијско-техничке школе Београд, улица Петра Мећава бр. 75 — Баново Брдо.
 - Драгослав Радловић, ученик школе „Старина Новак“, Београд, Старине Новака улица 24.
 - Бранка Јовановић, ученица VIII разреда основне школе, Врањска бања, улица Предрага Девеџића.
 - Велко Уверћ, ученик школе „Доситеј Обрадовић“, Крстур, Банат.
 - Душан Бакалић, ученик школе „Доситеј Обрадовић“, Крстур, Банат.
 - Лилчић Драгомир, ученик гимназије, Велика Планина.
 - Олгица Петковић, ученица Гимназије, Земун, Сивћелићева бр. 11.
 - Василије Бељански, ученик VIII разреда основне школе, Пивнице, Петра Драпшина 34.
- Моле се награђени ученици који живе у Београду да лично дођу у редакцију листа „Политикин забавник“ Београд, Цетињска улица бр. 1/IV а они из унутрашњости да писмом јаве своје тачне адресе како би им се достави ле награде.

У СВЕТУ БРОЈЕВА И ФИГУРА

РЕШЕЊА КОНКУРСНИХ ЗАДАТАКА

1) $\sqrt[3]{\frac{3}{4}} \leq \sqrt[4]{\frac{4}{3}} \Leftrightarrow \left[\left(\sqrt[3]{\frac{3}{4}} \right)^{12} \leq \left(\sqrt[4]{\frac{4}{3}} \right)^{12} \right]$
 $\Leftrightarrow [3^4 \leq 4^3] \Leftrightarrow [81 \leq 64]$.

No $81 > 64$, тако да је $\sqrt[3]{\frac{3}{4}} > \sqrt[4]{\frac{4}{3}}$;
 Реџима: Да бисмо се ослободили оба корена, израчунаћемо дванаесте степене бројева $\sqrt[3]{\frac{3}{4}}$ и $\sqrt[4]{\frac{4}{3}}$. Добила се $(\sqrt[3]{\frac{3}{4}})^{12} = 3^4 = 81$ и $(\sqrt[4]{\frac{4}{3}})^{12} = 4^3 = 64$.
 Како је $81 > 64$, то је $\sqrt[3]{\frac{3}{4}} > \sqrt[4]{\frac{4}{3}}$.

2) $\sqrt{x^2}$ је број позитиван, а x може бити и негативан. Према томе, за негативне бројеве x не важи $\sqrt{x^2} = x$;
 $(\sqrt{(-3)^2}) \neq -3$, већ је $\sqrt{(-3)^2} = 3$. Исправна формула је $\sqrt{x^2} = x$, ако $x \geq 0$; ако је $x < 0$ онда је $\sqrt{x^2} = -x$.

3) $x\sqrt{y} = \sqrt{x^2y}$; На десној страни стоји позитиван број $\sqrt{x^2y}$, док број $x\sqrt{y}$ може бити и негативан (ако је $x < 0$ тада је $x\sqrt{y} < 0$).
 Исправна формула

$x\sqrt{y} = (\text{znak broja } x)\sqrt{x^2y}$; Na primer
 $(-2)\sqrt{3} = (\text{znak broja } -2)\sqrt{(-2)^2 \cdot 3} = -\sqrt{12}$;
 $5\sqrt{2} = (\text{znak broja } 5)\sqrt{5^2 \cdot 2} = \sqrt{50}$;
 4) $|a| \geq a$; Ако је $a \geq 0$, $|a| = a$, па у том случају формула $|a| \geq a$ важи. Ако је $a < 0$, онда опет формула важи: на левој страни је позитиван број, на десној негативан, па је отуда и у овом случају $|a| \geq a$; I тако формула $|a| \geq a$ важи за позитивне реалне бројеве a , важи ако је a нула, важи за негативне a .
 Time је доказано важење за све могуће a .
 $|a|^2 = a^2$; на левој страни је $|a|^2$; ако је $a > 0$, тада је $|a| = a$, како знамо, па је $|a|^2 = a^2$; ако је $a = 0$ онда су и $|a|$ и a нуле па формула важи.
 Ако је $a < 0$, $|a| = -a$, па је $|a|^2 = (-a)^2 = a^2$ за све a , дакле, важи $|a|^2 = a^2$:
 $|a| \cdot |b| = |ab|$; (I) $a > 0$, $b > 0$,
 Тада је, и $ab > 0$.
 На левој страни имамо у овом случају $|a| \cdot |b| = a \cdot b$, а десној $|ab| = ab$, што је исто.
 (II) $a < 0$, $b < 0$; сада је $ab > 0$.
 Лева страна је, због $|a| = -a$ и $|b| = -b$, сада $|a| \cdot |b| = (-a) \cdot (-b) = ab$. Десна страна је $|ab| = ab$. Формула I сада важи;
 (III) $a > 0$, $b < 0$.
 Сада је $ab < 0$, па је $|ab| = -ab$. Још је

$|a| = a$ | $b| = -b$. Лева страна $|a| \cdot |b| = a \cdot (-b) = -ab$, десна $-ab$; и у овом случају формула важи.
 (IV) $a < 0$, $b > 0$. (Sasvim slično slučaju III).
 $|a+b| \leq |a|+|b| \Leftrightarrow |a+b|^2 \leq (|a|+|b|)^2$
 $\Leftrightarrow [(a+b)^2] \leq [|a|+|b|]^2$
 $\Leftrightarrow [a^2+2ab+b^2] \leq [a^2+2|a||b|+b^2]$
 $\Leftrightarrow [ab \leq |a||b|] \Leftrightarrow [ab \leq |ab|]$;
 Ми смо већ доказали да сваки број a важи $|a| > a$. Како је $|a|$ број, сигурно да важи и последња формула. Отуда sledи да важи и почетна формула.
 5) Из $a < b$ sledи $\sqrt{a} < \sqrt{b}$, под условом да су a и b позитивни. (No како је $a < b$, dato је да a буде позитиван). Дакле, ако је $a > 0$, из $a < b$ излази $\sqrt{a} < \sqrt{b}$; Obrnuto, из $\sqrt{a} < \sqrt{b}$ kvadriranjem oba pozitivna broja dobijamo да је $a < b$. Ukratko: за све позитивне a и b важи
 $(a < b) \Leftrightarrow (\sqrt{a} < \sqrt{b})$
 (Isto важи i u posebnom slučaju kada је a број 0).
 6) Из $x < y$ може се закључити $\lg_a x < \lg_a y$ ако су испуњена ова два услова:
 (1) $x > 0$ и (2) $a > 1$.
 7) Прво, n и a не смеју бити једнаки 0. Далје, из $a < b$ sledи $1/a > 1/b$ ако је $a > 0$. Ако су $1/a$ и $1/b$ негативни бројеви, из $a < b$

sledi opet $1/a > 1/b$; Dakle, ако су a и b istog znaka i $a < b$, onda је $1/a > 1/b$.
 Ако је $a < 0$, $a > 0$, onda из $a < b$ ne sledi $1/a > 1/b$, jer је $1/a$ негативан број а $1/b$ позитиван.
 8) $n^4 + 4 = n^4 + 4n^2 + 4 - 4n^2 = (n^2 + 2)^2 - (2n)^2 = (n^2 + 2 - 2n)(n^2 + 2 + 2n)$. Пропратна дискусија се може изоставити.
 9) На 24 начина.
 10) Бел може повући 16 poteza пешаца и 4 скакача. После првог poteza белог може се, дакле, јавити 20 pozicija. Како и црни може одговорити на 20 начина, укупан број различитих poloжаја је 20 · 20, тј. 400.
 11) Нека је било k учесника (k природан број). Сваки од њих одигра са осталих $k-1$ учесника, дакле њих k по $k-1$, укупно $k(k-1)$ партија. Али партију „Петра“ и „Павла“ смо рачунали двapут, као Петрову и као Павлову, а то је једна партија. Дакле партија није било $k(k-1)$ већ upола мање.
 $\frac{k(k-1)}{2} = 66$. Један корен је негативан број $k_1 = -11$, а други је „наш“ непознати број $k_2 = 12$;
 12) Играћемо први и поставићемо чашу у центар стола. Ма како да одигра партнер, имамо место симетрично његовој чаши у односу на нашу прву (centralну) чашу. I тако стално: увек имамо место симетрично његовој чаши. Iгру тако сигурно добијамо.

САНДРО БОТИЧЕЛИ

ОВАЈ ПОРТРЕ „НЕПОЗНАТЕ ЖЕНЕ“ КОЈИ СЕ САМО ПРИПИСУЈЕ БОТИЧЕЛИЈУ САДРЖИ СВЕ КВАЛИТЕТЕ ФЛОРЕНТИНСКОГ МАЈСТОРА

АУТОПОРТРЕ БОТИЧЕЛИЈА ЧУВА СЕ У СИКСТИНСКОЈ КАПЕЛИ У РИМУ

Велики сликар из Фиренце упознао је лепоту облика у златарској радионици где је радио као шегрт

Иако је носио надимак, по коме је познат и његов брат, Ботичели што значи „мало буре“, Сандро ди Маријано Филлипи био је слаб и болешљив.

У главном граду Тоскане, у Фиренци, рођен је 1444. или следеће године и већ као дечак био необичан: увек нечим узнемирен, готово дивљак али повучен у себе и за творен. Није волео школу: ни писање ни рачун га нису интересовали али то његовог оца, штављача кожа, није много узнемиравало. „Ако не ћеш школу — постоји друго!“ — и он није губио време да га још као малог да једном пријатељу златару на занат. Можда је то баш било пресудно по уметност малог Сандро јер док је он гледао и помагао при изради златних украса, оплемењивао је своје осећање за форму, за потез.

У Фиренци је неколико векова владала чувена по богатству породица Медичи. У ово време син Лоренцо добио је надимак величанствени зато што је још излашни је од свог оца Козима, који је почео ту традицију, постао мецена због чега је читав град остао јединствен — у њему је цветала уметност: архитектура, скулптура и сликарство.

Иако је по природи био далеко од политике Ботичелија је Ђироламо Савонарола (1452-1498) покушао да привуче свом покрету против Медичија. Али после краћег успеха Савонарола је а-

натемисан и жив спаљен као јеретик 1498. године. На Ботичелија је ово утицало — али он је имао своју уметност и у њу се повукао још више, као да је хтео да заборави сва збивања напољу. И никад више ни какав покрет није удостојио својим припадништвом сем чисто уметнички као што је био кватроченто (14. век) у раној ренесанси чији су се главни носиоци звали Микеланђело, Рафаел и Леонардо да Винчи.

Ипак, сваком заједничком послу Ботичели је претпостављао свој лични начин сликања и живота. Живота? Живео је потпуно усамљен и остао до краја живота самца. Ако би га неко запитао зашто се као други не ожени он је одговарао да се то га одрекао после једног сна о томе из кога се пробудио ужаснут.

У време када су сви уметници тражили инспирацију у темама хришћанства Ботичели који није био побожан зашао је у митологију, провлачећи покаткал у зборци можда намерно ствараој — ликове из стварности.

Од његових најславнијих дела треба прво поменути „Рађање Венере“, платно које се чува у музеју Уфици у Фиренци. Слика је рађена за велелепни двор Лоренца Медичија и верује се да је ту требало да буде панда не ма ње његовом славном „Пролећу“ (Примавера). На првој слици Венера стоји у једној широкој шкољки усред мора. Њена дуга плава коса спушта се немирно низ њено тело. На другој — Венери води Флора, богиња цвећа, док Купидон завезаних о чију баца пламене стреле.

Ове две веома чувене алегоријске слике изазивају веће дивљење према ствараоцу него сами објекти које је представио. Још више оне показују колико је код Ботичелија концепција о женској лепоти била везана за чистоту и извесну меланхолију, које су права алузивија на платонску филозофију љубави и лепоте.

Без обзира шта сликар он даје лику жене префињену грациозност, смерну елеганцију и по томе св га неки декадентни сликарни сматрали својим претечом. Да ли би се претерало ако се

каже да је чак и Модилјани, који је студирао у Фиренци и волео сликаре тречента и кватрочента, вратио кроз векове и пред сином кожара из Фиренце — поклоник? Ботичелијева нежност и тананост огледају се и у активима Модилјанија кога је тако же интересовао највише лик ма колико његов нервозан немир изгледао експресиони стички.

Ботичели ствара платна са сценама игре, са драперијама, ваздушастим веома,

љупким ликовима који омамљују готово болесном нежношћу. Чак и на слици „Јудита“ коју је израдио око 1470. његова јунакиња држећи једном руком грану маслине а другом мач као да својим мелујавим ставом позива сликара да је створи и гледаоце у музеју да јој се диве.

Још на читавом низу платна као што су Марс и Венера, једном од највећих по димензијама: Матона окружена свецима; Флорентинка и другима, ликови жена су час сањалачки, продуровљени, бестелесни, тужни, али отмени — дотле непознати и по њима је Ботичели својеврстан и изворан. Волео је да у бесконачност варира из раз тих анђeosких глава, невиних и љупких али увек у склопу целине слике.

„Портре непознате“ из 1494. године, изразити профил високе грађине, највише изрази, уздржане, меланхоличне са праменом косе који прекрива ухо, једним раменом једва мало подигнутим — приписује се Ботичелију који је на тај начин изказивао своје стилство, готово болешљиво поштовање према жени.

О вредности Ботичелијевих радова владало је различно мишљење. Навешћемо само једно: Он изазивао ново време. Избој његових слика, хармонија боја, изразити тип његових фигури и суптилност његових линија лакше је подражавати него његову осећајност и сентну нежност.

»ИДЕАЛНО ОСИГУРАЊЕ«

Француски боксер среће категорије Арман Ванучи по занимању је чувар у париском Лувру. Због учесталих крађа уметничких дела у свету одлучено је да се и у Лувру појача надзор. Ванучи је добио налог да међу боксерима тражи нове чуваре, што је француски боксерски савез радо прихватио. „Идеално старо сисо осигурање за наше штићенике“ — каже задовољно секретар савеза.

Летите на већој висини...

Да су дански полицији надахнути хумором

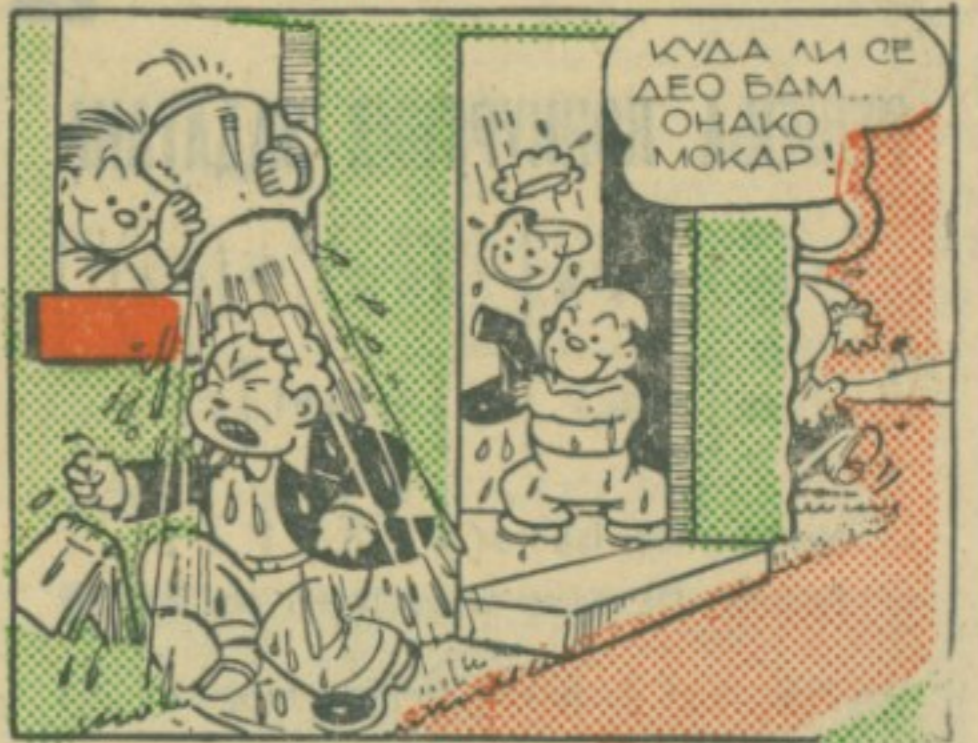
— може се закључити по ономе што је доживео један Шведанин који је возио свој аутомобил брзином недовољеном у Данској. Полицијан га је затражао и учтиво затражио дозволу. Пошто је из ње утврдио да је возач пилот вратио му је уз опомену:

— Убудуће, молим вас, будите љубазни и у Данској возите на већој висини.

Претпоставке

Тачна мерења извршена помоћу васионског брода „Маринер II“ показала су да температура на површини Венере износи 426 степени. На тако пакленој врћини не може да постоји никакав облик живота.

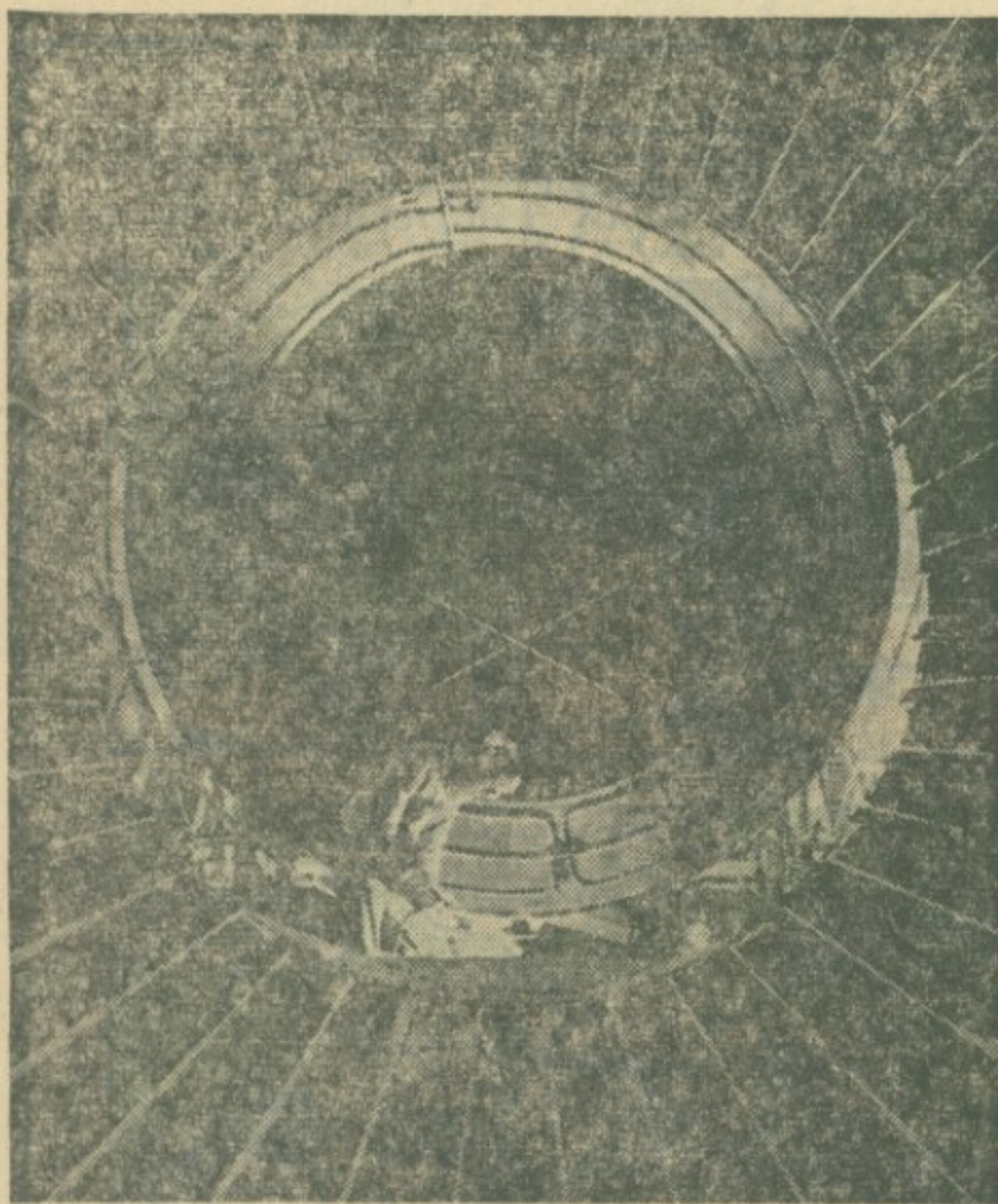
Знатно је блажа клима на Марсу. Двојница америчких научника успели су да у њој одгаје краставце, роткве и око тридесет врста поврћа и цвећа какво успева на Земљи. Из тога се никако не би смело закључити да на Марсу постоје такве биљке, живот или чак људска бића. Ипак, кад се космонаути једног дана искрцају на Марсу доживе свакојак изненађења.

Узрок закашњења

Кад Кристина Леман слушала је чак и задаци у школу њено извињење гласи: „Ни сам добила одобрење за спуштање, морала сам остати у ваздуху док се мачка не разиђе...“ Дугачак пут од родитељске куће у Арвилсавру у Лаповији до Склептија у Шведској, где посећује женску

гимназију. 18-годишња Кристина Леман прелази авионом „Пипер Карбу“. Авијатичарску диплому стекла је у својој 17. години и сада је најмлађи пилот у Шведској. Поред гимназије она посећује и вишу ваздухопловну школу, јер жели да се посвети авијатичарском позиву.

ТУНЕЛ ХЛАДНОЋЕ

Температуре које владају у међуваздушном простору, често ниске од -160° створене су вештачки у „тунелу хладноће“ који је инсталиран у америчком вазноском истраживачком центру. Тунел је дугачак 7 метара и са пречником од 3,30 м, послужити ће за испитивање вештачких сателита и ракета.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) град у египатској ССР; 6) индустријски град у Словенији; 8) острво на Јадрану; 9) покрајина на Сицилији; 11) истурени део копна у море; 12) део наменстаја; 14) француски ситан новац; 15) река у Славонији; 16) злато (Фр.); 18) показна замена; 19) хемиски знак за молибден; 20) град у Швајцарској; 22) узрост, раст; 24) година; 25) спино; 27) немачки композитор (Гохлес); 30) слово латинице; 32) језеро у Северној Америци; 33) два слова; 34) женски глас; 36) падање; 37) река у Кореји; 39) шумска животиња; 40) о-блакодер.

Усправно: 1) део градског простора; 2) почетна слова азбуке; 3) град у СССР; 4) скраћеница за телевизију; 5) земља; 6) лопов; 7) река у Аустрији; 8) промена, пресекрет; 10) врста модерног пута; 12) највећи сувоzemни сисар; 13) врста жита; 17) део тела код неких животиња; 19) индустријска биљка; 21) острво на Јадрану; 23) део терација; 25) једна планета; 28) јаловна мера дужину; 29) лична замена; 31) полет; 33) начин писања, стил; 35) земљиште; 36) раније; 38) град у Србији; 39) скраћеница за дужину; 29) лична замена.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) вал; 3) кил; 6) але; 7) морал; 8) сада; 11) биро; 12) удика; 14) шта; 15) ри; 16) ода; 17) ир; 18) амара; 20) Ана; 21) Инд; 22) али; 23) ера; 24) стопа; 26) сик; 27) ови; 28) аз; 29) Хаг; 31) Аница; 33) изум; 35) анал; 36) Ломан; 37) оја; 38) рат; 39) ура.

БЕЗ ПОСЛУГЕ...

Недавно је у Копенхагену отворена гаража у којој ауто мобилисти сами пуне резервоаре бензином, уљем и водом. Плаћање се врши аутоматски на каси. Уколико муштерија важели и да опере кола сам треба само да стави одређену суму новца у аутомат и добиће све што му је потребно за прање кола а то ће обавити у једном брзку.

МАРАТОН У ЉУЉАЊУ...

У Мијамију у Флориди одржава се маратон у љуљању у столицама за љуљање. Учествова је 486 жена од којих је већи број прешао 60 година. Финансијски ће морати да се љуљају и дању и ноћу док не остане само једна будна. А она ће бити победилац и при миће као награду потпуно опремљену кућу.

ЗА 500 ПУТНИКА

Једна енглеска фирма недавно је израдила план новог „ховеркрафта“ од 130 тона, који може да превезе 500 путника. Једног дана он треба да наследи садашњи модел Д-2 који ће почети да овог лета превози путнике по Темзи.

ЗОЉЕ ПРОТИВ ГУСЕНИЦА

Око шест милиона зољава великих као чојина глава послато је авионом из Калифорније на Нову Гвинеју у Порт-Моресби — да тамо униште јаја гусеница које пустоше плантаже какаоа.

СИТНЕ ВЕСТИ

Бела љубав је име једне кинеске рибе, вегетаријанке, која треба да се увезе у Француску и насели по токовима вода да би их очистила од алги које су се размножиле.

Инжењери пољопривредне експерименталне станице универзитета Обири у Алабами, дошли су до закључка да ултра-звучи убијају нематоду и да при том не шкоде деловима биљке које чак штите ове црвице.

На 30 км северно од Рима откривено је једно термичко здање из доба Константина I Великог (274—337). Укупна површина ове градине износи 1.000 м² и састоји се од једне велике сале, веће од 300 м, и 6 мањих.

Доказано је да ће нас пре угинути од неспавања него од глади.

ПЛАСТИЧНА ШТИПАЉКА

Ова мала штипаљка од беле пластике, дугачка 25 мм, стављена на шупљу вену спречи чиње улазак крвног тромба у плућа. Са успехом је ова штипаљка испробавана три месеца на три пацијента.

ЦИНОВСКЕ МЕДУЗЕ

Циновске медузе су недавно „освојиле“ североисточне обале Енглеске и створиле папику међу становништвом. Позвани су биолози и они су установили да извесне од ових медуза расту и до преко 60 см а способне су да избаце своје пипке и до 18 метара далеко. Тако се, бар, рича...

★

Роберт Тод Линколн, најстарији син Абрахама Линколна, био је присутан или убиству или смрти америчких председника: Линколна, Гарфилда и Мекинлија. После тога је одбио да врши било какву функцију код наредних председника, у уверењу да им његово присуство доноси несрећу.

УСЛУГА БРЗА И ДОБРА

Када ова девојчица пере са Крон радо јој дозвољава да на његове огромне рогове разапне конопца за сушење. „Фреди“ из цирку-

Јесће ли веш чири да...

...храст порасте за годину дана око 30 сантиметара.

...женка пингвина снесе сваке године само једно јаје.

...кад пресуши бара у којој живи јужноаме ричка риба звана доко крене по сувом да тражи плен: жабе, мишеве, па чак и кокошке. Ки сеоником се снабдева из ваздуха, јер јој мехури у телу служе као плућа.

...ванила је у ствари плод једне врсте орхидеје.

...у старим грчким олимпијским играма било је дозвољено и учествовање деци. Она су

се такмичила у трчању, скоковима и бацању диска и копља.

...хипократска заклетва, вероватно написана у 3. веку пре наше ере, на коју су се обавезивали они који су се одавали лекарском позиву, у суштини садржи све елементе које има и Женевска декларација од 1948. године на коју се обавезују и данашњи лекари.

...пушка неправедно сматрају најспоријом животињом. Рекорд у спорости у ствари држи морска звезда. Она

се креће брзином од 0,16 милиметра у секунди, док пуж за један секунду превали 0,9 милиметра.

...према мишљењу демографа садашњи број становника на Земљи од 3 милијарде и 200 милиона повећаће се на 6,5 милијарди у 2000. години, а број становника у градовима од 800 милиона на 3,5 милијарде.

...више од половине укупног становништва на земљи никад није

видело снег сем на фотографијама.

...према мишљењу статистичара највише се деце рађа у марту, априлу, и мају, то јест 27% деце.

...трахом је једна од најстаријих и најраспрострањенијих болести у свету. Познавали су је још стари Египћани а по Европи су је рашириле војске из Наполеонових ратова почетком 19. века.

...величина ушију и носа мења се полако али непрекидно до дубоке старости. Тако, на пример, просечна дужина уха код мушкарца

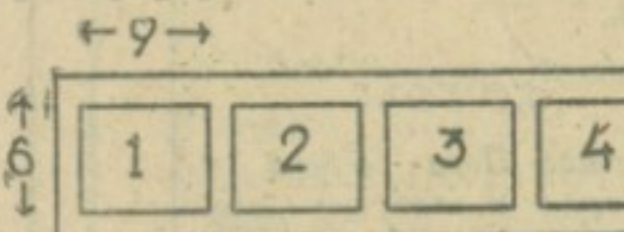

између 25 и 26 године износи 66,3 милиметра, а код старца преко 70 година 71,2 милиметра.

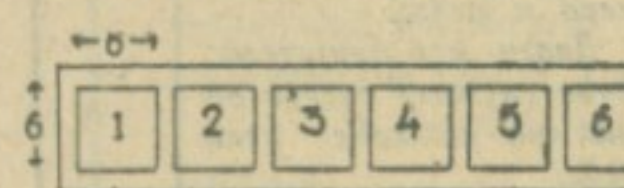
Курс фотографије за почетнике

Фотографије је сваки од нас видео, али многи сигурно не знају како се оне добијају а ретко ко је имао прилику да их и сам прави. Ако већ имате фото-апарат и нешто мало упштењенике, показало вам у неколико наставних часова како се просто и брзо чак и код куће могу добити праве фотографије. Почевши од најједноставнијег процеса са најједноставнијом камером. Ако вам све уне и будете задовољни резултатима, можемо поћи и на наш други курс.

У првом часу научићемо како се ручке филмова при стављају и вадењу из апарата и даћемо упутства за добро фотографисање. У другом и трећем часу видећемо како се изазива филм и праве фотографије.

Неки апарати дају слике квадратног облика, формата 6 x 6 цм, тако да може стати 12 снимка:

Још више слика, 18 снимка, али мањих, дају апарати формата 4,5 x 6 цм. Напомињемо да се то постиже истим филмом ширине 6 цм.

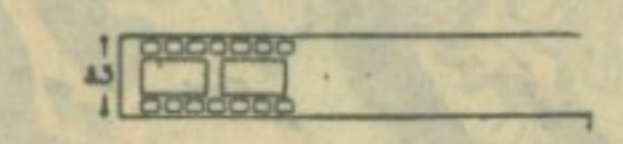
Постоје и уки филмови са најширом пољем, али су они у реткој употреби. Ипак, све што

I ЧАС ФОТОГРАФСКИ ФИЛМ

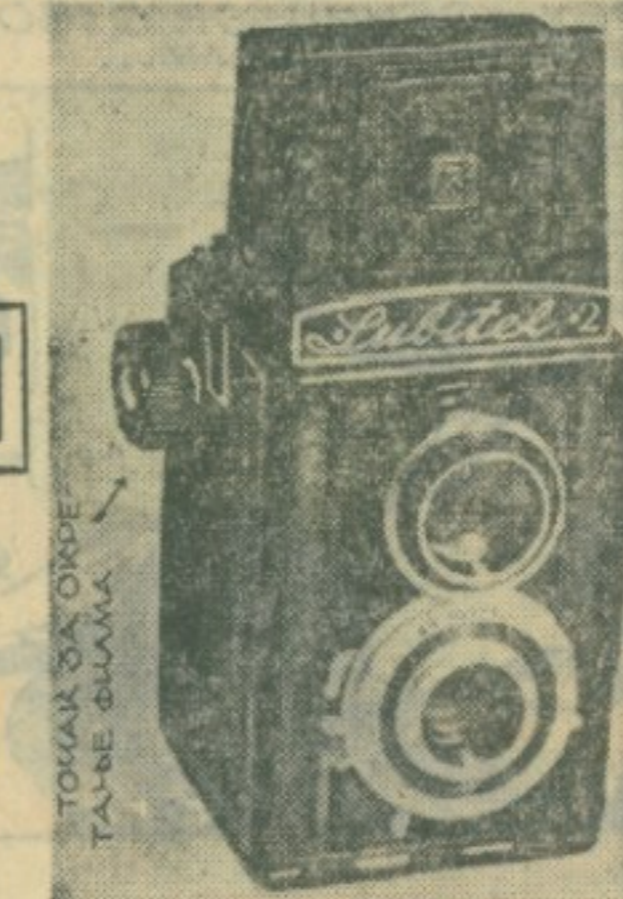
Фотографски филм је целулоидна трака на којој се налази танки слој осетљив на светлост, такозвана фотографска емулзија. Ова трака је намотана на калем заједно са једном навирном, која је савијена невровидна и служи јој као подлога на којој су означени бројеви слика. Видљиво допире чему ови бројеви служе. Када калем са филмом извадимо из хартије, он је још умотан у стакло који га штити од светлости док се не употреби.

Постоје неколико величина или формата филма. Најчешћи је формат 6 x 9 см. Ова је целулоидна трака дугачка 75 цм, тако да на њу може стати 8 слика:

првом курсу о њему неће бити говора.

Дакле, ако немате фото-апарат, препоручујемо вам за почетак једноставнију камеру за филм од 6 цм, као што је „Церто“ или „Љубитељ“ — 2^а, чије се цене крећу од 4 до 7 хиљада динара.

Све су ове камере веома једноставне за руковање и ако је предмет који фотографисте довољно јако осветљен, у највећем

броју случајева добићете одличне слике.

Прочитајте прво у упутству за руковање вашим апаратом како се он отвара. У апарату ћете видети празан калем за филм. Његово место треба да буде у вези са ручицом или точићем за намотавање, који се налази споља на апарату. Ако то није случај, замените му место. Ставите филм на његово место и ноктом пресекните етикету која га држи да се не одвије. Размотајте га за око 10 до 15 цм, али никакво више. Сувише почетак филма провучите кроз прорез другог, празног калема. Пазице на то да црна страна филма буде изнутра а црна споља! Обрните затим ручицу или точић за намотавање два до три пута док трака сигурно не ухвати. Закључајте добро апарат и окрените лагано ручицу гледајући кроз црвену прозорчицу на долевном апарату. После неколико обртаја видећете како промичу нитице о квалитету филма а мало потом слика шаке са испрженим калемретом. Сада употребите навијаче јер је оно знак да је прва слика близу. Када се појави број један стајте, јер је апарат „спремач“ за снимање. По сигурно окрените лагано до издвојеног броја.

Важно је да се уметаче и навијаче филма не обавља при јаком осветљењу, на пример јакој сунци. Обавезно потражите хладовину или други заклон.

ОСНИМАЊЕ

Остављамо вашој наклоности да изаберете предмете за снимање. Дајемо само неколико напомена које су важне ако се желите оштра и јасна слика.

1. Снимајте само предмете који су добро осветљени, најбоље ако су на сунцу. У соби и увече при електричном осветљењу тешко да ће се добити добра слика.

2. Немојте се приближавати предмету ближе од 1,5 метара. Код већине апарата, све што је ближе, слика излази довољно оштро.

3. При сваком снимању држите апарат што мирније у рукама. Ако се у тренутку снимања апарат покреће, добиће се „размазане“ слике.

4. Избегавајте сликање предмета који се брзо крећу: аутомобил у покрету, кола у трку и слично. Онда ће позадина бити оштра али ће предмети у покрету бити размазани.

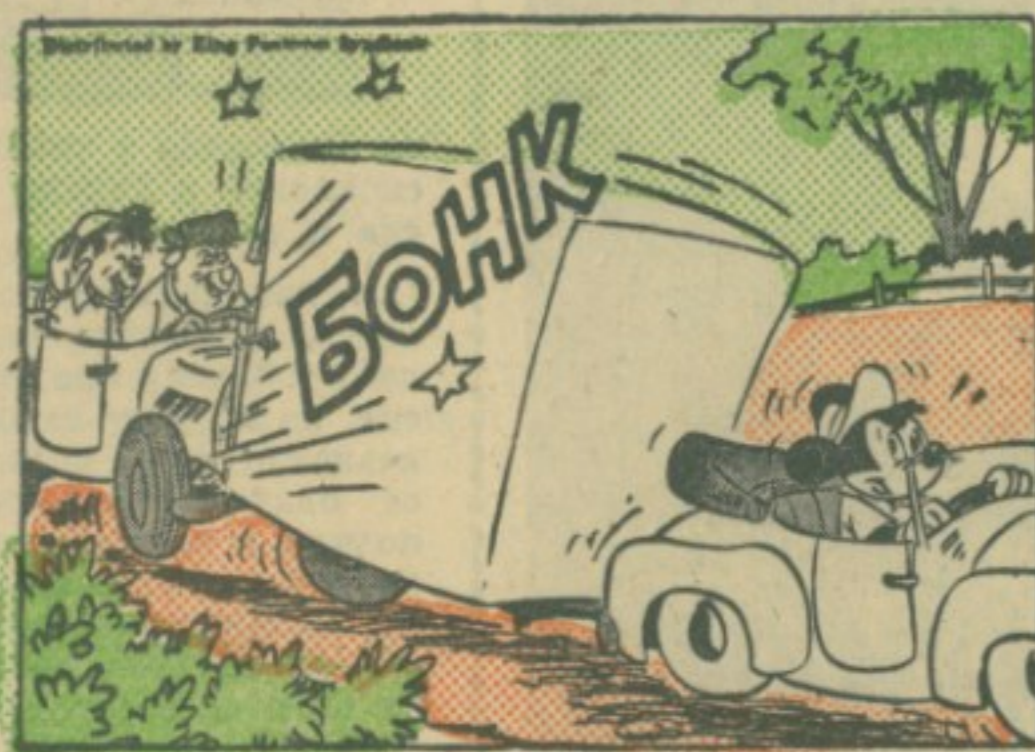
5. Избегавајте да камеру остављате на сунцу. Јака светлост може продрети кроз неку цукотину и покварити филм.

6. Чим направите један снимак окрените филм на издвојено број. Апарат ће овако увек бити припремљен а такође ћете избећи дупле слике, што се код многих камера може десити ако не пазице.

Када завршите са снимањем целог филма окрените ручицу даље све док не осетите да је сав филм намотан на једном калему. Отворите навијаче апарат, залепите траку етикетом која се на њој налази и извадите калем из апарата. До даљег држите филм замотан у стакло или на тамном месту. Није добро да снимљени филм дуго стоји. Гледајте да се он развије што пре јер се може десити да слике изгледе или да уће споља светлост. Ако је филм у мраку може остати и месец-два.

У издвојеној лекцији научићемо како се изазива филм.

(Наставиће се)

Ква-Ква!

Увећује Паја Патак

И ОН ЈЕ ТРАЖИ

Жучно се расправљају Паја и Влаја и разбију вазу баш у тренутку кад је улазила Пата.

— Ко је разбио вазу? — наљути се она. Дечаки не одговорише. Тада Пата приђе Гаји и рече:

— Реци ми, Гајо, ко је разбио, ти знаш да вам ја нећу ништа. Хоћу само истину.

— Е, драга тетко Пато, због истине се и ваза разбила.

МИЛО ЗА ДРАГО

Паја сав узбуђен прича ујутру како она није могла да склони зато што је сусед отворио радио у један сат по поноћу.

— Не секирај се, Пајо, — каже му Шиља — врати му ноћас милс за драго.

— Али како? — упита забринута Паја.

— Лето, јави му се у 3 часа ујутру телефоном и захвали на дјелној музици коју си слушао прошле ноћи.

КО ХОБЕ

Дошао Пера Ждера у ресторан и поучио јело. Чим му је келнер донео суну, Пера примети у њој ескерчић. Сав бесан позва келнера и рече:

— Драги мој пријатељу, убудуће служите ескере од војено, па ко хоће нека их једи!